Ч. 34 (14.577). Львів, середа 17. лютого 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Леґіон. Праґа „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

МОРСЬКІ СИЛИ ФРАНЦІЇ.

„Еко де Парі" подає в статті склад та організацію французької фльоти. Морські сили Франції діляться на 3 ескадри: атлянтійську, середземноморську та кольоніяльну.

Атлянтійська ескадра складається з 3-ох лінійників, 1-ої авіоматки, 3-ох ескадр гидроплянів, 1-го кружляка, 7-ох контрторпедовців, 12-ох торпедовців, 1-ої фльотилі підводних човнів та доповнюючих кораблів: 1 панцирника, 3 контрторпедовців, 7 торпедовців.

До **середземноморської** ескадри належать: 7 кружляків, 1 летунська ескадра, 1 транспортовець гидроплянів з летунською ескадрою, 11 контрторпедовців, 1 фльотиля підводних човнів та доповняючих кораблів: 3 кружляків, 4 контрторпедовців, 7 торпедовців і шкільної дивізії (2 старі лінійники, 2 кружляки 2-ої кляси і 3 контрторпедовці).

У Бресті, Шербурґу, Тульоні та Бізерті є ще морські сили (зокрема літаки і підводні човни) призначені до оборони поодиноких пристаней і околиць.

Крім того **у кольоніях** є ще такі морські одиниці: В Індокитаю і на Далекому Сході 1 кружляк та 4 авізо, на Тихому, Індійському, Атлянтійському і Полярному Океані кілька авізів, у французькій Океанії 1 шкільний корабель та 1 летунська ескадра.

Минулого року у французькій маринарці служило 63.140 моряків; ця цифра збільшиться цього року на 3.750 моряків.

Чистка в міських радах УССР.

Заступника предсідника київської міської ради Петрушанського звільнили після 13-літнього урядування за те, що він належав до опозиції; за те саме звільнили предсідника харківської міської ради Богуцького. „Ізвестія" твердять, що й інші міські ради були „засмічені ворогами народу" та обурюються, як міг Петрушанський залишатися на своєму становищі аж 13 літ.

Новий президент Фінляндії.

У Фінляндії відбулися вчора дефінітивні вибори президента; найбільше голосів дістав Калліо.

При першому голосуванні він дістав лише 56 голосів, з його суперників Свінсуфвуд 94, Штальберґ 150. За тим останнім голосувало в перших виборах 95 соціялдемократів. Тепер вони віддали всі голоси на Каллія, щоби не допустити до вибору Свінсуфвуда. Тому Калліо дістав 177 голосів, Свінсуфвуд 104, Штальберґ лише 19.

Калліо обійме урядування 1. березня і урядуватиме 6 літ. Калліо завдячує свій вибір компромісові між аґрарною та соціялдемократичною партією; їхні члени та представники кількох менших груп увійдуть до нового уряду. Новий кабінет матиме підтримку фінської більшости — шведи будуть в опозиції. Міністр закордонних справ Гольшті здається залишиться в уряді.

Франція таки вивозить зброю до Еспанії.

Як подає „Еко де Парі", голяндський транспортовець відплив з Марсею до Аліканте з **340 скорострілами, 20 санітарними самоходами та великими припасами муніції.** З летунського майдану Монцобан відлетіли до Еспанії 2 французькі літаки типу „Девоатін"; через Тулюзу має переїхати до Еспанії новий більший транспорт літаків того самого типу.

У першому тижні цього місяця 650 добровольців вирушило з Перпіняну під Мадрид.

ПРЕЗИДЕНТ КАТАЛЬОНІЇ УСТУПИВ.

До Саляманки дійшли чутки, що президент катальонського хенералідаду Компаніс подався до димісії тому, що не міг утримати в послуху анархістів.

ЗЛОВИЛИ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Один національний корабель притримав і зревідував совітський пароплав, що плив з одної пристані Близького Сходу.

Міжнародня бриґада знищена.

Як повідомляє національне командування, національні війська відбили кілька наступів під Мадридом та зовсім **розбили міжнародню бриґаду.** Один з її курінів дістався до неволі.

ПІД МАДРИДОМ.

Як подає ґен. Кеіпо де Ляно, на фронті Харами не було вчора поважніших боїв. Правдоподібно національні війська припинять на 2—3 дні наступ, щоби вибудувати тимчасові мости. Небавом окружать Мадрид звідусіль — він могтиме боронитися хіба кілька днів. Червоний комітет оборони Мадриду повідомляє, що на Ґвадарамському відтинку активна артилерія обох сторін. Під Самосіеррою червоні гармати розігнали національний курінь, що машерував до Віллявіеха. Під Ескуріялем відбили червоні ворожий наступ.

ПІДСУМКИ БОМБАРДУВАННЯ БАРСЕЛЬОНИ.

Комунікат комісаріяту пропаґанди подає, що підчас 12-мінутного бомбардування Барсельони 18 осіб (з того 7 жінок) згинуло, кількадесять ранено. На набоях буцімто найшли італійські знаки, підчас бомбардування приловлено телеґрами, які надавано італійським шифрованим ключем.

Присилайте передплату!

„Ми" наддніпрянці і „ви" галичани...

Львів, 16. лютого 1937.

Не хочемо відбирати теми історикові чи публіцистові, який схотів би писати цілі томи про галицько-наддніпрянські відносини: матеріялу напевне йому не забраклоб. До цієї ділянки належить теж істнування спеціяльної теорії про „дві руські народности": галицьку й наддніпрянську, невідомо тільки, чи прикметник „український" торкається обох цих „народностей" чи тільки одної, і котрої. Це не жарт: сепаратистично-партикулярні тенденції далеко ще не зовсім перевелись. На щастя, вони перейшли вже до забутого минулого, як тенденції офіціяльних відповідальних політичних центрів. І маємо надію, що ворожнеча, яка була свого часу між Тарновом і Віднем, що полеміка у репрезентативних органах преси та взаємне заскакування себе доконаними фактами, — що ці речі ніколи вже в українській історії не повторяться. Не маємо теж ніяких сумнівів, що не вважаючи навіть на нинішню прірву, що її копає совітський режім зі своїми деморалізуючими й деправуючими наслідками, — що всетаки духове зіспоєння єдиної української нації пішло вже так далеко, що ніщо не зможе його захитати. Пророчистий доказ цього — безупинний процес уніфікації літер.-мовних і правописних ріжниць, що йде не вважаючи на накидуване згори штучне засмічування літературної мови (особливо наукової термінольоґії) й правопису на Наддніпрянщині яскравими русицизмами. Взаємне безупинне точне слідкування за культурними й господарськими справами, при всіх величезних перешкодах, які внеможливлюють нормальні звязки, — врешті узгіднювання та вирівнювання політичної думки, — все це речі безспірні, які взагалі ліквідують галичан і наддніпрянців, встановляючи на їх місце — українців.

І тому щораз різкіше і щораз прикріше кидаються в вічі ті відокремлені випадки, в яких ми бачимо саме тенденцію підтримувати старий поділ на два відламми народу, з яких кожний проповідує засаду, що тільки він репрезентує українство. Останні непорозуміння, що трапились серед наддніпрянської кольонії у Львові, справу того штучного поділу знову зактуалізували. Ризикуємо твердження, що саме ці тенденції вічно зберігати той штучний поділ — це одна з головних причин і цих останніх непорозумінь, дарма, що ніби це внутрішня справа наддніпрянців. У чім річ?

Істнує у нас на львівському терені гурт громадян-наддніпрянців, які настільки зжились з місцевими українцями, що своєї наддніпрянської фірми ніде й ніколи не підкреслюють. Істнують знову інші, які собі з цієї фірми зробили неначе звання й професію. Річ не йде про правне становище та про джерела утримання. Річ іде про психольоґічний підхід і про ставлення справи у низці навіть цілком конкретних діл. Розуміємо, що емігрантами є громадяни з нансенівськими пашпортами чи з посвідками про право тимчасового побуту: але цими емігрантами є вони тільки перед польською владою. Розуміємо, що вони з титулу того свого правного положення мають повне право, ба навіть обовязок, втримувати орґанізації, які займались би їх правною обороною

чи матеріяльною допомогою. Однак в ніякому разі не можемо зрозуміти і психіки і завдань наших земляків з того боку Збруча, які залюбки при кожній нагоді підчеркують „ми наддніпрянці“ і „ми галичани“. Цілком ясно, що місцеві наші громадяни швидко розчовпують, хто з отих наших земляків зжився з рідним українським середовищем у Галичині, а хто почуває себе серед того середовища чужим, — і відповідно й наші місцеві люди ставляться до одних та других, стосуючи й собі поділ на „ми“ і „ви“. Коли комусь залежить на тому, щоб бути хронічним еміґрантом серед власного народу — то мусить бути приготований на щораз більшу ізоляцію, на засклеплення себе виключно серед гурту таких самих „еміґрантів“.

Пригадаймо собі, як це було з галичанами на Наддніпрянщині. Автор цих рядків належав до одиниць, які на першу вістку про революцію у Петрограді втікали з російського військового полону на Україну. У квітні 1917 року, на фальшиві документи інжиніра, що зголосився до Деміївського Снарядного Заводу (муніційної фабрики на передмістю Києва) я приїхав до Києва, що і тоді і ще довший час згодом фактично підлягав російській державній адміністрації: і я і всі інші галичани, що були тоді у Києві, жили на тимчасові посвідки Галицько-Буковинського Комітету, деякі з нас, що мали якісь старі папері, мусіли навіть періодично зголошуватись до свого участка. Але чи хтонебудь із нас галичан почував себе тоді там, на Наддніпрянщині, чужо і підкреслював своє галичанство?! Знаємо, були й такі — головно дехто зі старших громадян, які не могли вжитися в тодішній революційний хаос та які почували себе серед отих відносин і незрозумілих їм психікою наддніпрянських земляків — погано. Але величезна більшість молодих галичан, які по своїй силі і змозі брали активну участь у будові української держави, чи то у Січових Стрільцях, чи у центральних державних установах, чи у кооперації, чи в краєвому вчительському апараті, відразу приймали наддніпрянський світ, як свій. Кому з нас прийшло тоді до голови висувати термінольоґію „ми“ і „ви“?!

І коли була про це кілька днів тому припадкова розмова у гуртку колишніх членів галицької кольонії у Києві, то виринув запит: а чи ми, галичани, не творилиб у Києві свого галицького клюбу? І всі одноголосно погодились, що колиб навіть такий терен товариського життя створився, то напевне галичани у Києві не назвалиб його **„клюбом галицьких еміґрантів“**! Колиб нам був хтось у 1917/20 рр. закинув, що ми — еміґранти, „напливовий елемент“, чи „нетутешні“ — ми булиб обурені й ображені! І всі наші старання йшли у напрямку не відокремлювати себе, тільки зливатись, асимілюватись з оточенням, **українським** оточенням.

Дуже немило видвигати аж на цьому місці докір нашим землякам з Наддніпрянщини, що дехто з них просто культивує штучний поділ, що дехто з них не має вичуття зовсім ненормальної ситуації, яка через таку поведінку витворюється. Але треба сказати ясно й без обиняків, що не можуть рахувати на велику приязнь галичан ті наші земляки, які так себе погано серед галичан почувають, що своє еміґрантство піднесли до ступня почесного фаху. Десятки й сотні наддніпрянців живе на українській землі у Польщі: працюють вони по українських установах, у своїй більшости матеріяльно живуть не гірше великої більшости сірої маси місцевих українських уроженців-інтеліґентів. І ніхто з галичан їх еміґрантами не вважає. Але почуття примітивної самопошани каже — не переконувати нікого, що він не є еміґрантом, коли він себе у душі еміґрантом почуває.

І. Кедрин.

У КРАЇНІ БЕЗ іМЕНИ.

ВРАЖІННЯ З ПОДОРОЖІ ПО ЗАКАРПАТТІ.

— Що хочете?.. Підкарпатська Русь є все ще в стані кристалізації — сказав мені один з чеських журналістів, коли я порушив перед ним справу невідрадного положення тої країни.

Дійсно. Стан кристалізації Підкарпатської Руси триває вже 18 літ і при добрій волі місцевих адміністраційних чинників може тривати ще 18 літ.

Бо що є у Підкарпатській Русі скристалізоване? Назва — ні, етнічна „карпаторуська“ маса — ні, адміністраційно-правний устрій — ні; навіть кордони цієї трагічної країни не є ще нині остаточно визначені. Підкарпатську Русь з її куцою теперішньою територією 12.600 квадратових кільометрів відділює на Заході від Словаччини лише тимчасова демаркаційна лінія, з тим, що дефінітивну границю має визначити щойно чехословацький уряд і парлямент у порозумінні зі соймом автономної Підкарпатської Русі.[1]) Покищо по другому боці демаркаційної лінії залишається вже 18 літ коло 250.000 українського населення, яке у жупах: Землинській, Шариській і Спишській доходить до 80 відсотків усього населення.[2]) Все це українське населення в Словаччині находиться під „братньою опікою“ словаків. Як ця „опіка“ виглядає, може собі уявити всякий, хто відчував колинебудь на собі „опіку“ т. зв. „братнього народу“ під спільним дахом, головно, коли той нарід є за малий, за бідний і... за хапчивий, щоб позволити собі на великодушність. Фактом є, що половина українських дітей у Словаччині вчиться нині у словацьких школах, яких все більше повстає у чисто українських селах. Дбає про це „Словацька Ліга“, якої шовіністичні резолюції на зїзді в жовтні м. р. найшли вже голосний відгук на сторінках нашої преси.

НЕЗАВИДНЕ ПОЛОЖЕННЯ.

Закарпаття має ту дивну, своєрідну властивість, що у своєму характері — не зміняється. Принайменше дотепер. Воно все ще є тою від-

[1]) „Остаточне вирішення проблеми про границі Підкарпатської Руси... оставлено конституційному урядові й парляментові Чехословацької Републики та соймові (парляментові) Підкарпатської Руси“. — Виїмок із маніфесту губернатора Жатковича, контр-асиґнованого віцеґубернатором Еренфельдом 19. червня 1920 р.

[2]) Чеські пропаґандивні публікації („La Tchecoslovaquie Etude Economique par Andre Tibal“ 1935, стор. 67) подають кількість українського („карпаторуського“) населення у Словаччині на 91.079 осіб. хоч уже за підрахунками Відермана на основі перепису населення з 1857 р. у словацьких жупах, що є обєднані тепер у одну Кошицьку Велику Жупу, жило 175.637 українців. А нині за словацькою статистикою є їх ледви 91 тисяч і на додаток ще... 79! Дивні твої діла словацька статистико!

АНРІ ДІВЕРНОА.

СВОБОДА.

— Як тобі подобається мій капелюшок? — спитала Тереса свого молодого чоловіка.

— Чому ні? Він дуже гарний.

— Може би ти був такий добрий відповісти мені поважно, як мужчині, а не так собі на відчіпне.

— Коли тобі на цьому так залежить. Стривай... зараз придивлюсь... Обернись.

— Но?

— Страшний, неможливий.

— То ти є неможливий!

— Вибач, але я кажу щиро, що думаю. Можеш цей капелюх зараз зняти! Чи ти не бачиш тої страшної шотляндської стяжки, тих пер, що звисають як плакуча верба і тих усяких причіпок, що балямкаються?! Чи не краще всадити собі на голову правдивого випханого голуба, гарбуз з паперової маси або імітацію каляфіору?

— Ти зовсім не розумієш, що ті так звані прості капелюхи, без прикрас, коштують величезні гроші! — відповіла Тереса вся схвильована.

— Звідки ти це знаєш?

— Знаю напевно.

— Прошу доказів.

— Ти й так цього не зрозумієш. Жінка зрозумілаб мене.

— То говори до мене, як до жінки.

— Коли ти цього домагаєшся, добре! Отже я вже маю досить своєї модистки, маю досить такого подружжя, маю досить тебе! Мій терпець обірвався! Як бачу то тобі не подобається те, як я одягаюсь! Відповідь на це проста — заробляй багато грошей, придумуй інтереси, як от наприклад той наш сусід...

— Гов! Твої приклади фальшиві... той сусід сидить від учора в криміналі.

— Мій Боже, що за дотепи! Але я з них сміятись не можу. Я не розумію твого гумору, що має на меті тільки мене колоти. Не маєш чого завертати очима! Я бачу, як ти бавишся в театрі. Шукаєш у геройці комедії завсіди спільних рис зі мною і тоді регочешся! А книжки читаєш тільки на те, щоб погорджувати мною. Тепер я вже рішена. Сиди собі у своїх книжках, а я забираюсь і більше не вертаюсь. Нинішня проба була для мене остаточною, огневою.

— З тим капелюхом?

— Так, з капелюхом, а не з грецьким текстом. Прощавай Филипе!

— Бувай здорова, Тересо! У якій годині нині вечеряємо?

— Я не прийду на вечерю ні нині ні завтра ні ніколи. Я залишаю тобі повну свободу і хочу бути теж свобідна! Можеш іронічно усміхатись! Я певна, що зміниш тон того дня, коли побачиш, що я на справу дивлюсь поважно! Прощавай!

Коли Тереса опинилась на вулиці, подумала, що вона сама. Ще тільки злість підбадьорувала її. Її батьки тримали завсіди з Филипом: вони не любили сцен ні плачу і навіть не любили питатись знайомих про здоровля, щоб не почути неприємної вістки. Тереса подумала про свої дві найближчі приятельки: Ніколю Манусо і Жільберту Гуре. Ніколю застала дома з сильною міґреною.

— Моя бідненька! Тебе болить голова, а я не можу навіть тебе потішити! Я беру розвід із своїм чоловіком!

Ніколя встала відразу з канапи. Голова перестала її боліти.

— Розводишся? Серденько! Як я тобі заздрю! Я розумію тебе. Твій чоловік не був дуже приємний. Мій має ще гіршу вдачу. Саме вийшов з дому із своєю цигарою, — я вигнала його. Він замучує мене композиціями своїх романсів. Я вже замужна сім літ і пять місяців, а він телікає коло мене вічно, як коло нареченої. Вічно маю враження, що він стоїть передімною з китицею, як капуста, коли освідчався мені...

— Але твій Авґуст дуже гарний мужчина!

— Ти гадаєш? — крикнула Ніколя. — Дуже можливе. Що-ж, ти тепер вільна.... можеш Авґустові дотримувати товариства. Він симпатизує з тобою. О, можеш нині залишитись у нас на вечері. Я й так не зможу їсти, не маю апетиту. Стягни капелюх...

— Доречі... як тобі подабається?

— Хто?

— Мій капелюх.

— Зовсім у смаку Авґуста.

Тереса пішла ще на другі відвідини до своєї приятельки Жільберти Гуре. Жільберта приймає свою приятельку з простертими обіймами:

— Ах, як тішусь, що тебе бачу! Що новенького?

— Розводжусь.

Жільберта задихалась:

— Не може бути? Отже ти будеш вільна?

— Річ ясна!

— Ти так собі легко кажеш... Певно не маєш де притулитись тепер. Повечеряй з нами. Правда, ти не знаєш мого Еміля. Це страшний вітрогон. Як тільки довідається, що ти вже не є заміжна... зараз почне бісики до тебе пускати. Ах, який Дон-Жуан. Хочу тебе попередити, щоб ти випадково не образилась... Ах, ці мужчини!

— Ні, дякую тобі, мушу йти. Ага! заки відійду, скажи мені, як тобі подобається мій капелюх!

— Чудовий! Дуже тобі до лиця. Завсіди носи такі!

— Дякую тобі. Ще біжу до модистки.

Година 7-а. Тереса вернулась до дому. Йдучи сходами наверх думає собі: „Жільберта дуже хитра. Вона хотілаб позбутись свого чоловіка і мене йому підсунути. Ніколя закохана у своєму чоловіці і тримає його для себе. Що-ж буде зі мною? Нема вибору. Усі мої інші приятельки подібні до Жільберти та Ніколі. Як скоро можна їх перевірити...“

Відчиняє двері до свого мешкання схвильована. Дуже втішена, що бачить накритий стіл як звичайно на дві особи. Филип сидить у другій кімнаті і спокійно працює. Жільберта підходить навшпиньки і гукає:

— Аку-ку! Подивись коханий який новий капелюх я собі купила.

Перекл. М. Р.

сталою, бідною країною зі щорічним голодом на Верховині, біднацтвом на низах і господарською всевладою жидів. Іх там найбільший відсоток з усіх земель Чехословаччини; на 8 родин арійського походження на Закарпатті, припадає одна жидівська родина. Населення Закарпаття у своїй масі — бідне і не всилі власними засобами протиставитися господарській, жидівській мафії краю. Тут моглаб допомогти хіба лише стихійна і здорова кооперація, (в першу чергу — збутова), але чи можлива вона без національно свідомого елементу села? А що національне освідомлення села вимагає ясної національної політики, то й ця надія покищо відпадає.

Правда, тут міг би хтось сказати, що розвалюю відчинені двері. Бо кооперація на Закарпатті є, вона істнує. Егеж, істнує. Закарпаття, за офіційними даними з 1935 р. мало аж 168 кредитових кооператив, з фатальною до речі, кредитовою господаркою (напр. великі льомбардові кредити на вино, якого нема кому продати і т. д.) і... ледви 89 споживчих **кооператив. Ті кооперативи мали 10.576 членів, які вложили паїв на 1,552.447. 50 корон чеських і водночас набрали на борг всякого краму на 2,428.417.69 корон ч.!!** Цеж кримінал, а не кооперація!... І при тому зсьому пан д-р Еміліян С. Бачинський пише з фантазією у репрезентаційнім „Сборнику: Подкарпатская Русь 1919—1936" (Ужгород 1936 р.), що: „Результати кооперативной дѣятельности за истекшіе годы т. е. от 1919 года и по 1936 годъ **нужно признать удачными (!!).** Кооперація послѣ переворота получила новыя основы для своей дѣятельности и **при поддержкѣ государства (!) создана сильная кооперативная организація** (?), которая в данное время является уже одним изъ важнѣйшихъ факторовъ экономической жизни на Подк. Руси".

Ні, ґаспада, — „етот номер не прайдьот!" Міг він перейти в Празі, яка з ріжних незрозумілих для нас причин потурає, грубо докладає до таких інтересів, але не перейде в очах кожного тверезого громадянина.

Вслід за цим твердажу дальше: Кооперація, яка моглаб створити господарську самостійність населення Закарпаття — не істнує. На нашому селі Закарпаття дальше панує — експльоататор-чужинець. Це не злобний дотеп, коли скажу, що мафія жидівського купецтва поділила Підкарпатську Русь на 5 експльоатаційних областей, визначених бігом рік. На чолі кожної такої области стоїть жидівський капіталіст-купець, що має своїх агентів старших і молодших. Вони диктують ціни на худобу, саловину, хліб, і нема нині на українському селі Закарпаття втечі від цієї диктатури цін. Всі агенти, **коршмарі,** агенти чи купці-деталісти на місцях тримаються строго встановленої своїми торговельними диктаторами купівельної норми, а коли треба, то й встановлюють репресійну знижку цін для опірних селян.

Отже тоне Закарпаття у нужді, яку не зліквідують хочаб які запомогові акції чехословацького уряду. Не можна заперечити — чехи намагаються вносити багато для поправи господарських умовин Закарпаття, але висліди цих зусиль є мінімальні. Чому?... Мабуть тому, що вся господарська акція чехів є акцією насаджуваною згори, не виходить з народньої маси і часто навіть іде в розріз з господарськими інтересами тої маси. Чехи, замість підтримати напр. „Просвіту" з окремими сільсько-господарськими відділами при ній, закладають свої окремі досвідні станиці, що пропагують плекання жита, бульби і т. д., для чого на ділі часто нема ні підстави, ні потреби, як напр. у Нижніх Верецьких, де краще придалась би — культура луківництва. Крім цього, такі станиці не вдоволяють зовсім повної скалі господарських потреб населення, вони є чимось відірваним, експериментальним, з ініціятивою зовсім чужою масам. Чи не краще булоб віддати цілу справу сільсько-господарської культури Закарпаття в руки громадянства, щоб врешті село зрозуміло ініціятиву, що виходить зі своїх організацій, в яких воно є активним і свідомим пайщиком і членом? Чи закарпатське село має все відчувати, що хтось приїхав звідкись і хоче його вчити річей, які для нього не цікаві? Чи не час вже зрозуміти, що цей кольоніяльний характер освідомлення села, дразнить, викликає недовіря і вбиває всяку власну ініціятиву? Думаємо, що нема тут потреби боятися, щоб напр. „Просвіта", збогачена сільсько-господарськими відділами, скріплювала пропаґандивну силу національного освідомлення українських мас. Цеж є хіба в інтересі чехословацької держави, щоб етнічна підкарпатська маса вже раз національно скристалізувалася. Чейже за тою кристалізацією вже так стужилась Прага!

(Докінчення буде).

Соймова резолюція кс. Любельського і конкордат.

(З кругів читачів).

Перед кількома днями вичитали ми в пресі вістку, що соймова буджетова комісія приняла одноголосно резолюцію посла кс. Любельського, якою взиває уряд завести григоріянський календар, замісць юліянського, там, де його ще вживають. Відноситься це тільки до гр.-кат. Церкви в Галичині та частинно до православної Церкви в Польщі. Наше громадянство здивували зокрема дві річи. Перша — по нашій думці неправдоподібна, щоб та резолюція перейшла одноголосно, отже і голосами українців — членів буджетвої комісії, друга, що така резолюція могла вийти від католицького священника.

Знаною є річю, що на справу нового календаря є в нашім громадянстві поділені погляди. Обективно беручи, є це річ дуже складна, що її **може і повинна вирішити тільки сама греко-кат. Церква при співпраці громадянських кол.** Та не про мерітум календарної справи йде, але про щось інше. Конкордат Польщі з Ватиканом виразно постановляє, що католицька Церква всіх обрядів правиться автономно, згідно з канонічним правом; а справа календаря є саме такою суто церковною справою, в яку ні кс. Любельський, ні інші посли не мають законної основи втручуватися. Нині западе резолюція в соймі у справі календарній, а завтра нпр. у справі перекладу церковних книг на польську мову. Правне становище католицької Церкви в Польщі такої інґеренції не передбачує і тому дивно, що така резолюція могла вийти від католицького священника. Що сказав би кс. Любельський, колиб якийсь посол поставив резолюцію щоби нпр. римо-катол. свято Божого Тіла перенести на неділю або латинську Службу Божу перевести на польську мову?! Ми бажали би почути, яке становище до тої резолюції заняли українські члени буджетової комісії, бо рішучо не віримо, щоб вона перейшла одноголосно, отже й голосами українських послів.

Колиж мова про православну Церкву, то її ерархія завела новий календар, але нарід держиться старого. Чи й тут думає кс. Любельський зарядити, щоб солтиси в свята по старому календарю казали замикати церкви? Та хіба й там до нічого путнього не доведуть.

ОПРАВДАНІ ЖАЛІ ЕМЕРИТІВ.

В понеділок 15. ц. м. сенатська буджетова комісія радила над буджетом емеритур та інвалідських рент. Референт сен. **В. Децикевич** обговорив основно проблему емеритів у Польщі підкреслюючи, що видатки на емеритури і ренти в буджеті постійно зростають. Причиною є постійний зріст емеритів. Дня 30. вересня 1936. р. було 90.762 емеритів, крім того 83.725 залізничих і 10.583 почтових емеритів. Тому уряд видав відомий декрет з 22. листопада 1935. р. Скасування цього декрету не легке з уваги на суперечні інтереси поодиноких зацікавлених груп. Референт сподіється, що при поладнанні справи емеритів крім буджетових справ візьмуть під увагу правві, господарські і суспільні моменти та унормують цю справу так, щоб її вже не приходилось змінювати. В кожному випадку назву „займанницький емерит" чи „займанницька служба" слід усунути, щоб непотрібно не дратувати зацікавлених емеритів.

По оживленій дискусії віцемін. Гродинський ствердив, що на емеритури призначено 289 міл. зол., і з цього користає 195.224 осіб. Тепер до буджету вставили відповідні квоти на деякі коректури декрету з 1935. р. Практичною гальмою надмірного приросту емеритур є обовязуючі розпорядки, які означують кількість етатів. Крім того кожне перенесення на емеритуру вимагає згоди міністра скарбу і тому зменшилось число перенесених на емеритуру.

З черги сен. Левандовський зреферував буджет інвалідських рент і пенсій підкреслюючи, що видатки сягають 100,500.000 зол., на самі ренти припадає 94,020.000 зол. і з них користає 196.459 осіб. По короткій дискусії комісія приняла буджет.

Україніка Варшави.

КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЛИСЕНКІВСЬКОГО ХОРУ.

(КТВ.) Український Хор ім. Лисенка виступив у неділю 7. ц. м. у великій салі варшавської консерваторії з дуже вдатним концертом колядок і народньої пісні, виконуючи при вщерть набитій авдиторії 14 продукцій передових українських композиторів. Концерт був неабиякою культурно-мистецькою подією Варшави і мав моральний та матеріяльний успіх. Було на ньому й багато чужинців. Одначе треба було подбати за кращу пропаґанду тої імпрези.

„СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ПРЕСА У ПОЛЬЩІ".

(КТВ.) В Інституті Національогічних Дослідів на зборах семинара відчитав у мин. вівторок **п. Геннадій Которович** реферат під наведеним угорі наголовком. Прелеґент обговорив у 40-хвилинному рефераті вичерпуюче обличчя, статистику, технічно-організаційну й редакційну сторону сучасної української преси в межах польської держави, поклавши великий натиск на вагу і ролю української публіцистики, проблему української преси за сокальським кордоном, потребу організації власної інформаційної служби і т. д.

Після реферату й корреферату виязалась цікава й палка дискусія, в якій брали участь приявні на зборах польські й жидівські журналісти, військові і студенти. Також провідник семинара поставив референтові багато запитів. М. ін. поставлено в дускусії такі питання: Які українські округи в краю читають найбільше і якої української преси, чи Холмщина передплачує львівську пресу, як виглядає теперішня боротьба української преси між собою, чи „староруська" преса має поважні вигляди розвитку, скільки й куди йде українська преса за кордон, чому на Волині нема своєї преси, якої аґенції бракує українцям: публіцистичної чи інформаційної, чому українська преса не друкується латинською абеткою і т. ін.

На всі запити відповідав прелеґент, опісля провідник **п. Стебельський** виповів ще й свої широкі спостереження про сучасну українську пресу, закінчуючи так, як і інші промовці, висновком, що рівень української преси постійно підноситься і кращає.

Для наглядного обзнайомлення з українською пресою прелегент роздав між слухачів примірники ріжних українських пресових видань. Усім заімпонувала висока естетична вартість зовнішньої форми української преси.

—o—

Еміграційні справи.

НЕПРАВДИВІ ЕМІГРАЦІЙНІ ВІСТКИ.

Неправдиві еміграційні вістки спричинює передовсім хибне розуміння часописних комунікатів про еміграцію. Кожний розуміє їх по свому, передає другому, цей другий ще щось додасть від себе і баламутство еміграційне готове. Наслідки того такі, що заінтересовані в еміграції непотрібно приїзджають до Львова, де переконуються, що шкода їхнього труду і видатків.

В останніх часах велике баламутство по наших селах викликала справа Бельгії. Щоденно приїзджають до Львова десятки осіб, часами з дуже віддалених місцевостей, щоб зареєструватись на виїзд до Бельгії. На запити, звідки довідалися, що відбувається якась рекрутація до Бельгії, одноголосно відповідають, що довідалися про це із часописів. Показується, що в тих часописах ні словом не говориться про якусь рекрутацію і є тільки загальні відомости, що Бельгія потребує 20.000 робітників до копалень.

Зазначуємо, що вільної еміграції до Бельгії нема. Виїзди можливі тільки на підставі запотребувань чи контрактів праці, передтим із Бельгії одержаних. Якщо колинебудь малаб відбутися якась рекрутація,то про це своєчасно булиб повідомлені Міністерством визначені воєвідства і а згодом громади.

Тому не радимо нікому даремне приїздити до Львова. Радше нехай заінтересовані напишуть лист чи картку, а все дістануть точну відповідь.

Так само і про деякі заморські краї ширяться неправдиві вістки. Одні голосять, що бразилійські власники великих посілостей спроваджують своїм коштом рільників, інші, що до Бразилії можуть їхати тільки поляки, а до Аргентини тільки українці. І одно і друге неправдиве. Безплатних переїздів до Бразилії нема й не буде. Так само неправдою є, що до Бразилії можуть їхати тільки поляки, а до Аргентини тільки українці. Національна приналежність не грає в еміграції ніякої ролі. Всі мають однакові права і для всіх істнує один еміграційний закон.

Подаючи це до відома, радимо всім заінтересованим в еміграції звертатися за порадами й інформаціями тільки до Еміграційного Синдикату, як також до Товариства Опіки над Українськими Емігрантами, Львів, вул. Вишневецьких ч. 4. (Еміграційний Дім).

Польське Радіо й українці.

З ПРОМОВИ ПОС. СТ. БІЛЯКА ПРИ БУДЖЕТІ МІНІСТЕРСТВА ПОЧТ І ТЕЛЕГРАФІВ.

В суботу 13. ц. м. сойм радив над буджетом міністерства почт і телеграфів. Підчас дискусії над буджетом промовляв теж пос. **Ст. Біляк.** Промовець домагався, щоб міністр скоротив передбачений 4-літній речинець заведення сільських листоношів і вже в найближчому буджетовому році ввів їх на просторі полуднево-східних воєвідств. Мотивував тим, що слід направити погане доручування кореспонденції мешканцям села і припинити нелегальну цензуру, якій підпадають почтові пересилки, висилані до українців. Цю нелегальну цензуру переводять **посередники** між почтовим урядом та адресатами, у першу чергу нижчі службовики волосної та громадської самуправи. Останніми часами просто масово пропадають посилки легальних українських часописів, видаваних у Львові до передплатників на Волині, головно на терені костопільського повіту та до передплатників на Лемківщині. Така самовільна конфіската почтових пересилок є просто присвоюванням чужого майна та нарушенням листової тайни і тому повинна бути рішуче заборонена. Тайні цензори забувають, що такими своїми практиками викликують недовіря населення до держави та роблять їй медвежу прислугу. Цей стан можуть змінити сільські листоноші, відповідальні карно й дисциплінарно за загинення почтових посилок та поширення сітки почтових агенцій.

Далі висунув домагання, щоб українською мовою можна було адресувати не лише звич. почтові посилки, але й усі інші посилки, а саме поручені листи, грошеві перекази, пачки, телеграми і т. д. на українських землях у Польщі. Домагався теж, щоб написи у почтових і телеграфічних урядах на просторі 5-ох воєвідств на українських землях були крім польської мови теж і в українській мові. Далі домагався зміни персональної політики, бо на 31.490 почтових працівників кількість українців не доходить навіть ¹/₂—1%. На 1.242 новопринятих працівників не припадає навіть 10 українців. До поправи цього стану не причиняється теж переношення на емеритуру почтових працівників українців, зовсім здібних до праці, які працювали в почтовій службі ще від передвоєнного часу.

І далі багато побажань та застережень — говорив промовець — маємо до установи польського радія. Признаю льояльно, що від часу, коли польське радіо перейшло майже цілковито на власність держави, ми завважили дещо більше доброї волі з боку дирекції польського радія у справі потреб українського народу. Одначе ця поправа є дуже незначна і зовсім невистарчальна. Менше ніж 30 українських авдицій в однім році це безумовно за мало на майже 30 тисяч радіових авдицій у минулому році. Передовсім львівський відділ польського радія, який розбудовано до 50 кільоватів, повинен у першу чергу дбати про українські авдиції з двох причин: 1) щоб заспокоювати слушні вимоги і культурні та освітні потреби українського народу, 2) щоби протиділати шкідливій комуністичній пропаганді, яку ширять в українській мові совітські радіостації з Києва, Харкова, Винниці, Тирасполя та з Одеси. Тому, що польське радіо не надає українських авдицій, український радіослухач у Східній Галичині та на Волині вслухується в українські авдиції, надавані постійно совітськими українськими радіостаціями. По першорядних музичних авдиціях пливе звідтіля живе українське слово політичної пропаганди, яка не лежить в інтересі українського народу ні польської держави.

Слід привитати заповідь обох директорів польського радія Старжинського та Ґурецького, що прийде поправа, що на полуднево-східних землях збудують дві нові радіостації. Але час наглить і тому вже тепер слід приступити до основної зміни на цьому відтинку та ввести щоденні українські авдиції, які крім музичних авдицій обіймали би наукові, літературні і політичні відчити, протиділаючи комуністичній пропаганді, врешті авдиції для дітей та трансмісії греко-католицьких богослужень. Щойно тоді радіостація сповнить на наших теренах відповідальне її завдання ширення культури та просвіти. Одночасно польська суспільність матиме змогу запізнатися з українською національною культурою, що безперечно вплине на додатне відношення польського громадянства до українського народу.

Про недостачу зрозуміння у польському радіо українських потреб вказує та обставина, що на 700 постійних працівників польського радія є ледви один українець. Цей стан теж треба поправити в обопільному інтересі

—o—

За допомогу українським установам та безробітним.

В суботу 13. ц. м. сойм радив над буджетом міністерства суспільної опіки, що його зреферував пос. Томашкевич. В дискусії промовляло 15 послів, між ними пос. **Д. Великанович** торкнувся легковаження українських земель у ділянці здоровля та лічництва. Підкреслив теж, що українські суспільні установи, які опікуються дітьми, молодю та безробітними не дістають підмоги та вкінці спинився над страшним безробіттям українського села, яке теж не дістає ніякої допомоги.

Опісля промовляв мін. Косцялковський. Наради не викликали більшого зацікавлення і посольські лавки світили пусткою.

Д-Р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ. 10

Українські політики

1907—1914. р. р.

Д-Р ЕВГЕН ПЕТРУШЕВИЧ.

Увійшов як посол до парляменту у Відні з загального голосування в 1907. р. В 1910 р. вибраний до Галицького Сойму на місце д-ра Евгена Олесницького.

Промовляв уперше в Палаті Послів до наглого внеску в справі **зловживань при соймових виборах 1908. р.** Він відкликався до народнього парляменту, щоб дав доказ своєї спосібности до праці, і то не тільки для сильних, але передовсім для тих, що кличуть помочи держави. Бо наш нарід загартувався в мартирольоґії і тепер домагається свободи. А крівавий вчинок з 12. квітня 1908. р. — це грізне мементо, що наша чаша терпінь уже переливається...

Відтак прийшов посол д-р Евген Петрушевич до голосу в осінній сесії Галицького Сойму 1910. р. коли ми мали приступити **до загострення нашої обструкції,** щоби приспішити **соймову виборчу реформу.** Тоді (22. вересня 1910.) сказав краєвий маршал граф Станислав Бадені у приватній промові, що серед польської більшости є ріжниці поглядів щодо способу заспокоєння культурних потреб українського народу, але супроти насильства і терору є поляки згідні у відпірному становищі Цей вислів краєвого маршала викликав першу перепалку, бо на це підняли наші посли крик і засипали маршала окликами: Ви є терористи!

Голова Українського Соймового Клюбу **д-р Кость Левицький** підніс опісля, що справа соймової виборчої реформи не поступає вперед; що адміністрація в краю все погіршується та що в цьому Соймі не можемо діждатись заспокоєння наших справедливих і конечних народніх домагань і тому надалі лишаємось у рішучій опозиції проти польської більшости. А реаґуючи на останній вислів краєвого маршала, остерігав він польську більшість перед тяжкими наслідками.

В дебаті над нашим внеском про понаглення справи виборчої реформи до Галицького Сойму промовляв уперше в Соймі посол **д-р Петрушевич** і сказав до польської більшости в гострому тоні: Віддайте нам наше право! Вступайтесь звідси, бо це наше місце! Ми викличемо вам тут у Соймі і в цілому народі таку бурю, від котрої вам і поза плечима армії стане лячно...

Наслідком наших понаглювань відбулося засідання повної комісії виборчої реформи в дні 3. жовтня 1910. р. при участи намісника Бобжинського і краєвого маршала Станислава Баденього. Але до порозуміння щодо провідних засад виборчої реформи не дійшло.

Прийшла дебата над рахунками краєвих фондів за 1909. р. і ми знову піднесли, що прийшов останній час, щоби при виб. реформі залагодити польсько-українські відносини так, щоб на своїй землі ми могли орудувати своїми справами та щоби проти нашої волі в краю ніщо не могло статися.

Але польській більшости Галицького Сойму не було спішно приступати до виборчої реформи і наладжувати взаємини з нами. Вона промишляла над тим, щоб **розширити і петрифікувати краєву автономію.**

На це наш Соймовий Клюб постановив **ані кроку дальше не допустити** польської більшости і в дні 19. жовтня 1910. р. перед приступленням до предмету нарад зажадав голосу голова Клюбу д-р Кость Левицький та поставив формальний внесок, щоб відложити дальші наради Сойму до часу, аж предложить звіт комісія виборчої реформи. За цим внеском голосували тільки українські й русофільські посли, наслідком чого він перепав. Колиж маршал проголосив вислід голосування, рознеслися з українських лав оклики: Ганьба шляхотському соймові! Нема виборчої реформи — не буде засідання!

Рівночасно піднялися стуки пультів, переймаючий виск трубок, свиставок та інших гуків, так, що в салі соймових засідань настав **пекольний гамір,** значить: **розпочалась голосна обструкція** наших послів у Галицькому Соймі на знак нашого національного протесту. Краєвий маршал граф Станислав Бадені станув непорушно і не відізвався ні слова та вижидав. А як почув, що заглушуючий гамір іде далі і далі, сів на своїй трибуні і до нього прибігли польські посли, обступили трибуну та при помочі міміки зачали між собою порозуміватись. Українські посли видержали на своїх місцях заглушуючі тони, аж доки польські посли не зачали розходитись із соймової салі.

По цьому памятному засіданні Галицького Сойму нарікали польські посли, що краєвий маршал граф Станислав Бадені не вжив парляментарних засобів, передбачених реґуляміном, щоб усунути українських послів зі Сойму. Але маршал Бадені був від них розумніший, бо він знав, що якби нас був рушив зі соймової салі, то в цьому моменті був би зачинений Галицький Сойм, на що намісник Бобжинський мав відповідний інструмент з Відня.

Українські соймові посли **не пішли слідами своїх батьків і не покидали з жалем соймової салі,** але видержали своїми силами на полі бою, стаючи до наступу проти польської більшости. Русофільські посли обох фракцій сиділи ввесь час тихо на своїх місцях. **(Далі буде.)**

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Знаменний присуд Найвищого Адміністраційного Трибуналу у справі відповідальности громади.

Дня 5. червня 1932 р. уладив „Комітет Ліги Воздушної Охорони Держави" у Стрию на основі уповажнення і згоди управи м. Стрия, показ протигазової і протиленської оборони на одній з головних вулиць міста Стрия. Згаданий вище показ оголошено афішами і візвою шкільну молодь до участи в цьому показі.

Підчас згаданого показу трапився такий випадок: оперта на будинок каси хорих драбина пожежної сторожі в одній моменті впала на публику, між якою була тоді донька залізничого емерита Б., яка йшла з іншими дітьми зі школи. Драбина цілим своїм тягарем впала на ученицю та спричинила тяжке ушкодження тіла в цієї учениці.

Відповідно до постанов закону батько малолітної учениці звернувся до повітового староства в Стрию, щоб ствердив вину у згаданому випадку громади м. Стрия тому, що управа міста занедбала обовязок місцевої поліції підчас показу. Повітове староство в Стрию стануло на становищі, що громада міста Стрия не допустилася ніякого занедбання обовязків супроти місцевої поліції підчас згаданого показу і відкинуло домагання пошкодованої, щоб устійнити вину громади м. Стрия у вище згаданім випадку. Внаслідок відклику від рішення староства справа опинилася у воєвідськім уряді в Станиславові, який теж затвердив рішення староства в Стрию.

Проти такого рішення вніс з доручення батька пошкодованої адв. **д-р Олександер Марітчак** у Львові жалобу до Найвищого Адмін. Трибуналу у Варшаві, який присудом з дня 23. листопада 1936 р. до ч. реєстру 8.060/33 **відхилив** оба рішення з причини хибної процедури і звернув зложену оплату. Тому що мотиви цього присуду дуже цікаві варто з ними познайомитися: згідно з § 23. громадського закону з дня 13. березня 1889 В. к. з. ч. 24. — читаємо у присуді — якому підлягає теж місто Стрий, до власного обсягу ділання громади належить нагляд над безпекою і можливістю комунікації по дорогах чи пак по вулицях і також вогнева поліція і згідно з § 23. громад. закону громада повинна винагородити шкоду, яку спричинило занедбання обовязків супроти місцевої поліції. Закиди жалоби є слушні, що в дотичнім випадку, всупереч висновкам обох рішень влади, м. Стрий занедбало згадані обовязки. Показ рятункової протигазової акції влаштовано на те, щоб зацікавити цією акцією можливо найширші кола громадянства. Отже слід було сподіватися більшого напливу публики, зокрема шкільної молоді, яка виявляє спеціяльне зацікавлення в цьому напрямі. Колиж показ обіймав вправи пожежної сторожі і відбувався при рухливій вулиці міста, обовязком громади було подбати, щоб запевнити безпеку зібраній на міських дорогах публики, яка приглядалася показові. Коли місця, на яких мав відбуватися показ пожежної сторожі і де стояла драбина цієї сторожі, не мала займати публика, громада повинна була видати більше рішучі заходи, щоб забезпечити це місце, ніж лише осторогу про небезпеку тим більше, що більшість приявних без сумніву не могла навіть почути осторогу нечисленних поліцаїв. Небезпечне місце слід було нпр. у відповідний спосіб відмежувати, допускаючи публику тільки до відмежованих ліній. Коли громада покликується на обставину, що показ уладила місцева організація Л.О.П.Д., а пожежна сторожа, що брала участь у показі, не дбала про безпеку зібраної публики, то цього погляду не можна приняти стійним, бо згадані обставини не авілняють громади від обовязків наложених законом на громаду. В таких умовинах Найвищий Адміністраційний Трибунал стверджує, що пізвана влада приняла фактичний стан суперечно зі станом актів і тому відхилив рішення з приводу хибної процедури.

Згаданий присуд є засадничим щодо відповідальности громади за згадані випадки і на основі цього присуду справу відшкодування пошкодованої буде розглядати окружний суд у Львові.

о. МИКОЛА ГОШОВСЬКИЙ
парох Фалиша,
почесний радник Митрополичої Консисторії і Стрийський декан,
уродж. 1875 р.
помер 16. лютого 1937.
В. И. П.!

Чією власністю є т. зв. „громадські" ґрунти і ліси в Галичині?

Всім відомо, що до скасування панщини наші селяни пасли свої тварини на двірських ланах і лісах та брали дерево на опал, огорожу і будову господарських будинків. З хвилиною знесення панщини і передання селянам на власність землі, яку вони посідали, дістали селяни теж і на дальше право пасти свої тварини на двірських ланах і лісах та побирати дерево з двірських лісів на опал, огорожу і поправу господарських будинків. Ці т. зв. пасовиськові і лісові сервітути в 50-х роках минулого століття зліквідовано таким чином, що двори передали як еквіваленти за належні сервітути деякі простори пасовиськ, лук і лісів. Ці землі і ліси називаються тепер загально громадськими лісами, ґрунтами чи пасовиськами.

Виринає питання, чиєю власністю є ці „громадські" ґрунти і ліси, виділені за зліквідовані пасовиськові і лісові сервітути. Слід розріжнити поняття громади як спільноти господарів, що мешкають на терені дотичної громади і громади як публично-правної установи, що була досі окремою правною особою. Громада як окрема правна особа є окремим правним підметом і має право набувати, збувати, посідати і користуватися своєю приватною громадською власністю. Коли нпр. громадська рада набула власними засобами якусь нерухомість, ця нерухомість є її власністю, якою може свобідно розпоряджати.

Пасовиськові і лісові ґрунти та ліси, які ми звичайно називаємо громадськими, не є чи пак не повинні бути власністю громади як окремої правної одиниці. Навпаки є співвласністю тих громадян, які або самі або їх предки зреклися своїх сервітутових прав, пасовиськових і лісових на ґрунт і ліси.

Досі користувалися тими лісами і ґрунтами всі громадяни відповідно до свого уділу в цій спільноті. Залежно чи вони посідали ціле господарство чи половину чи четвертину чи лише город або хату.

Тепер з хвилиною влучення до теперішних громад осад кольоністів і обєднання громад в окремі збірні громади, справа дотеперішніх сервітутових громадських ґрунтів і лісів стає щораз більше заплутаною. Починають підносити до неї претенсії і новоприбулі громадяни до села (осадники) і збірні громади. Тут і там (Городок, Любачів) повітові виділи заборонили громадам видавати даром щорічно еквіваленти в дереві своїм господарям — а наказали продати дерево за готівку, а пасовиська підвайматі, начебто ці пасовиська і ліси були власністю громади як окремої правної особи.

Тому звертаємо увагу всім зацікавленим селянам і провідникам селянських установ розглянути ці справи і провірити титули власности громадських ґрунтів та лісів. Про ці справи можна розвідатись у державних архівах у Львові, якщо громада не має у себе актів ліквідації сервітутів. Справа ця дуже важна. Збірні громади починають щораз більше цікавитися тими т. зв. громадськими землями і лісами і може дійти до того, що через несвідомість села їх дотеперішня співвласність т. зв. „громадські" пасовиська, луки і ліси можуть перейти на власність збірних громад і дотеперішні співвласники втратять право до дотеперішнього користування співвласністю. Може навіть дійти до того, що збірні громади будуть винаймати за окремою винагородою ці ґрунти і ліси, а навіть парцелювати.

Найкраще було би якби після устійнення титулу співвласности цих ґрунтів і лісів селяни поділили ці ґрунти і ліси поміж себе відповідно до свого уділу в них.

Інж. І. Лапчук.

Промисловий податок.

V*)

ПОЛЕКШІ ДЛЯ КООПЕРАТИВ.

Кооперативи, що є членами ревізійних союзів і ведуть свою діяльність статутово і фактично виключно зі своїми членами або якщо з діяльности з нечленами передають до неподільного резервового фонду всю ту частину білянсової надвижки, яка припадає на обороти з нечленами, **користають з таких полекш: Вільні від промислового податку** (себто від викупна промислових свідоцтв і плачення податку від обороту) **мешканеві кооперативи для будови нових домів.** Мешканевою кооперативою є та кооператива, що є власницею вибудованого дому, а члени мають лише право користуватися мешканнями. Зате кооперативу, яка будує мешкальні доми для своїх членів і переписує на них право власности, слід зачислити до будівельних кооператив (§ 65 уст. 3).

Далі від промислового податку вільні теж кооперативи праці, себто такі кооперативи, що виконують роботи виключно силами своїх членів, якщо машини і приладдя не є власністю ні кооперативи ні її членів, крім найпростішого приладдя праці (нпр. лопата, молоток і т.п.).

Вкінці від промислового податку є теж вільні кооперативні установи дрібного кредиту (ст. 40 уст. 1). Кооперативними установами дрібного кредиту є такі кооперативи, що 1) їх основою діяльности є давання позичок і приймання вкладок; 2) давання позичок у висоті: фізичним членам до 2.000 зол.; правним особам (організаціям, товариствам і т. п.) до 8.000 зол.; 3) вплати на рахунок третіх осіб обмежують виключно до інкаса векслів і документів з виключенням товарового інкаса; 4) обмежують банкові чинности лише до операцій, що їх можна вести без концесій (гл. ст. 91 розпорядку президента з 17. березня 1928 р. про банковий закон). За окремим дозволом міністра скарбу може кредитова установа дрібного кредиту купувати і продавати чужі валюти, але лише на доручення і на рахунок союзної фінансової централі, Польського Банку, Поштової Щадниці, державних банків та інших кооператив; 5) і що їх дохід з відсотків від позичок та вкладок у союзній фінансовій централі (Центробанку) сягає бодай 2/3 загального доходу за діловий рік (§ 65 уст. 5). **Під відсотками від позичок слід розуміти всі матеріяльні користи, які осягає кооператива з уділюваних позичок (§. 65 уст. 6). Кредитові кооперативи, які не є установами дрібного кредиту** (гл. ст. 6. розпорядку Президента з 17. березня 1928 р. про банковий закон) **не платять оборотового податку** від сум: 1) побраних і належних відсотків від вкладок членів та позичок, уділених членам і від вкладок у союзних фінансових централях (себто Центробанку) (ст. 40, ст. 2).

В усіх інших кооперативах звільнено від оборотового податку: всі обороти, що їх осягнено з членами, якщо члени є доставцями кооперативи, яка продає продукти сільського господарства, переробляє продукти годівлі, лен та інші рільні продукти, а переробка не має фабричного характеру та якщо ці кооперативи викуповують промисл. свідоцтва категорії VI, VII або VIII для промислових підприємств. Суму оборотів, доконаних з членами або обороту, що припадає на членів, кооператива повинна устійнити на основі контролі закупів або достав членів.

КАРИ.

За нарушення постанов промислового закону, грозить грошева кара у пятикратній висоті за незаплачений податок і кари, що їх передбачає карно-скарбовий закон (ст. 41).

*) Гл. „Діло" ч. 7. 17. 23 і 29 з ц. р.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

НА КОРДОНАХ ДВОХ СВІТІВ.

Урал і його невільники.

З Екатеринбургу найлекше дістатись в околиці середнього Уралю тільки малими санками, що їх тягнуть крепкі сибірські коники. Кругом гориста околиця затоплена в снігах і леді. Дикі степи чергуються наперемінну з велитенськими лісами. Шлях підноситься, коники чимраз важче спинаються на високорівню. З боку протискається залізн. шлях, що веде з Пермн до Екатеринбургу. Раптом перед подорожним виринають підземелля руди, які творять могутні кордони Европи й Азії: Урал.

Уральські гори — велитень з руди, вужем довгим на 2.700 км. сягають від Карійського моря до Аральського озера. У цьому підземеллі з руди криються всі скарби землі: залізо, мідь, вугілля і шляхотні металі: золото, срібло і плятина. Сотні тисяч людей копають ці скарби і сьогодні Урал є найважнішим промисловим осередком СССР.

Магнетні гори, золото і плятина.

Перед подорожніми виринають велитенські гори, що цілі складаються із залізної руди: магнетна гора „Благодать", магнетні зложа „Високая Ґора" і Кушвинськ. Продукція золота і міди осягнула з останніх часах сензаційні цифри. З багатств Уралю користає ціле СССР (европейська частина і Сибір). Також збільшилась експльоатація вугілля. Поля, що в них лежать „чорні діяманти" тягнуться сотні кільометрів. Колись дуже багаті копальні золота починають вичерпуватись (підготова міжнародньої світової революції коштує величезні гроші), всежтаки ще тепер дають ті копальні кілька тисяч кґ. золота річно. Щоб витягнути як найбільше золота зі землі заінсталювали большевики в Уралі найновіші технічні гірничі прилади і машини до полокання золота. Незвичайно видатні є ще плятинові копальні, бо річно дають вони ще 5.000 до 6.000 кґ. цього шляхотного металю.

Пів міліона гірників.

Гута побіч гути. Села і цілі міста гірників. В цілій уральській полосі працює пів міліона робітників. З тими, які працюють у гірському будівельному промислі, начисляють їх більше як 700.000. На Уралі працює 2.000 будівельних і гірничих інжинірів, між ними найменше 300 закордонних інжинірів і техніків. Переважно експерти і спеціялісти зі Злучених Держав.

Ціла та армія робітників і спеціялістів, яка в Уралі працює, мешкає, будить його до життя і сама з нього живе відтята зовсім від світа. Мешкають там тисячі родин, що їх мужі, матері й діти ніколи не виходили ще поза межі своїх осель. Вони всі одночасно є товаришами праці із трьох частин світу, невільниками гірського велиття, який життя піддержує і життя нищить. Підчас одної із багатьох катастроф, які тепер часто на Уралі трапляються згинуло більше, як 300 людей.

Ц. к. тирольський стрілець на Уралі.

Підчас поїздки по Уралі групи закордонних журналістів, яким повелось дістати дозвіл на відвідини уральських підземель, трапився цікавий випадок. В одній групі гірників-спеціялістів працював мужчина, якому вже мабуть 50 літ висіло над головою. Цей високий, збудований як атлет гірник підійшов до австрійських журналістів і поздоровив їх найчистішою німецькою мовою. Виявилось, що цей гірник, колись ц. к. тирольський „кайзерєгер" попав підчас боїв у Карпатах в зимі 1914 р. в московський полон. Його перевезли на Сибір. Опісля став він як спеціяліст гірник працювати в копальнях. Тому, що сам круглий сирота не мав до кого вертатись, не рискував важкої і небезпечної виправи крізь запалену революційною пожежою країну давньої російської імперії. Колишній цісарський стрілець залишився на Уралі, оженився і щойно тепер хоче з жінкою і 5 дітьми вибратись до батьківщини.

Ярмарок при 35 ступнях морозу.

Невільники підземного світу ідуть на ярмарок до Екатеринбурґа. Сибірійський ярмарок при 35 ступнях морозу — це пестра мішанина народів із трьох континентів. Можна там побачити гірників з Уралю, купців із Москви і Ленінграду, американських інжинірів, старшин і вояків червоної армії і жінок у найріжнороднїших татарських, кірґіських і сибірських одягах. Сотки ярмаркових будок-крамниць, ріжні московські мандрівні цирки і „буди чудес". Мужчини і жінки захвалюють голосно свій товар: каміння-прикраси з Уралю, яспіс, малахіт, каміння амазонок і преґарні, блискучі гірські кришталі. На іншому місці вироби з дерева, шкіряні торби, білля і матеріяли. Невільники Уралю проходжуються зі своїми жінками між будками, оглядають „чудеса світа" і купують найконечніші речі; використовують якнайкраще коротку відпустку, щоб відтак знову вернутись на цілий рік до підземних вязниць.

Так у загальних нарисах виглядає життя Уралю, тієї межі між Европою і Азією, межі яка ділить два світи.

29 ЛІТ ЖДЕ НА СМЕРТЬ.

Американська преса подає сензаційну вістку про якогось Ахілля Герона, який уже 29 літ вичікує смертного присуду. В 1908 р. засудили його на смерть за вбивство священника. Присуд мали виконати на електричному кріслі. Американські закони вимагають, щоб при виконуванні присуду був присутній суддя, який видав вирок. Коли смертельно застрашеного Герона привели до смертної кімнати, виявилось, що суддя важко занедужав і тому екзекуції не могли перевести.

По кількох днях суддя помер, а засуджений залишився на завжди у своїй келії смерти. Кожного дня рано приходить вязничний сторож із свіжою водою і тоді Герон будиться зі смертельним жахом готовий на смерть. Життя стає вічністю. Герон має тепер майже 60 літ, вилисів і став тінню людини, яка вичікує ласки або смерти. Часописи, що виходять у Сан Франціско домагаються в імя людяности, що Герона випустити на волю і дарувати йому решту кари. Часописи кличуть під адресою судової влади: „Зрозумійте трагедію людини, яка висить на мості між життям і смертю".

ГАРЯЧЕ ВИНО ДЛЯ СЛОНІВ.

Цьогорічна грипа не пощадила також звіринного світу і загрозила паризькому зоольогічному городові, так, що управа звіринця мусіла зживати охоронних засобів. Слонів переводили щодня до добре огрітих теплярень і кликали найкращих лікарів-ветеринарів, але ті засоби небагато помагали. Тому управа мусіла вжити дорожчих засобів. Одного ранку, по звичайній щоденній пайці паші слони дістали великі відра гарячого вина. Вино помогло, бо слони відразу стали веселіші й бадьоріші. Цей „лік" повторила управа звіринця кілька разів і слони небаром виздоровіли.

ПРОДАВ СВОЮ ЖІНКУ ЗА 10 ТИС. ЛЕІВ.

Селянин Діонізій Марену зі села Раковиця в Семигороді продав свою жінку за 10.000 леїв (коло 300 зол.). Умову заключили і підписали у присутности багатьох свідків. До цієї справи вмішалась поліція яка перевела слідство, щоб устійнити причини такої неймовірної умови.

Електричний чоловік.

В будапештенськім фізичнім товаристві в присутності професорів університету, членів академії та інжинірів перевели досліди незвичайних прикмет ґрафа Іштвана Барані, якого називають „електричним чоловіком".

Тіло ґрафа Барані має в собі електричну енерґію, так, немов у ньому містилась би динамомашина або інше джерело електричного струму. Ці свої прикмети демонстрував уже ґр. Барані нераз, але їх уперше провірив ареопаґ учених.

Досліди виглядали так:

Ґраф Барані брав до лівої руки неонову лямпу, яка не лучилась із ніяким джерелом електричного струму і правою рукою доторкався до шкла. Лямпа запалювалась і світила червоно-жовтим світлом. Коли Барані описував над стрілкою рукою коло, вводив стрілку все в той напрям, який хотів.

Цікаве, що електричний потенціял тіла ґр. Барані паде все під вечір і збільшується уранці, немов внутрішній акумулятор за ніч на ново „підсилювався би".

Барані має тепер 63 роки. Свої незвичайні прикмети відкрив він перший раз перед кількома роками. Одначе ці прикмети доволі невигідні для нього, старшого зрівноваженого чоловіка, бо він не може носити при собі годинника, ні інших металевих частин, які негайно намагнетизовуються і стають недовжитку.

✠ Лідія Шишманова-Драгоманова.

У неділю 7. лютого ц. р. в 2 год. ночі померла в Софії (Болгарія) Лідія Шишманова-Драгоманова на 71 році життя.

Лідія Шишманова — донька великого українського вченого і професора Михайла Драгоманова, народилася в 1865 р. в Києві. Разом з батьком мусіла ще малою дитиною еміґрувати до Женеви і довгі роки перебувала поза межами свого краю. В Женеві пізнала Лідія Драгоманова і потім одружилася з болгарським професором Іваном Шишмановим. За деякий час Шишманови переїздять до Болгарії, а за ними переїздить і сам проф. Михайло Драгоманів.

Проф. М. Драгоманів стає тут, у Софії, одним з основоположників софійського університету й залишається тут аж до своєї смерти (в 1895 р.).

В часі відновлення української державности проф. І. Шишманов призначається послом від Болгарії у Києві і Лідія Шишманова знову повертається до свого Києва та... не на довго.

В своїй новій батьківщині — Болгарії — Лідія Шишманова стає найщирішою помічницею свого мужа, великого болгарського вченого, громадського діяча і міністра д-ра Івана Шишманова та разом з тим стає вона і сама визначною болгарською діячкою молодого ще тоді болгарського руху. З часом стає вона відомою болгарською публіцисткою і з темпераментом виступає то з живим словом, то з пером, працюючи в багатьох товариствах, пишучи книжки, співробітничаючи в безлічі і чужих европейських і в болгарських часописах та журналах, де популяризувала різні здорові думки, громадянську справедливість та мистецьке виховання.

Лідія Шишманова виховувалася у Швайцарії, тому дуже добре знала культурні умовини Заходу і це своє знання переносила й передала новій своїй батьківщині — Болгарії. Її високий інтелектуальний розвиток та її праця видвигнули її в перші ряди болгарських борців за національну і соціяльну свободу, за право і правду.

Мала Лідія Шишманова ще одну особливість і талант — вона дуже любила музику й була дуже добрим її критиком. Свої критичні замітки про музику передавала вона до европейських і болгарських часописів, а в останніх часах музика стала найулюбленішим її заняттям, якому віддавала вона багато часу, не пропускаючи майже ніодного концерту.

Лідія Шишманова довгі роки перебувала в чужому оточенні, серед чужих умовин, працюючи для чужої культури. Всеж ніколи не забувала своєї першої батьківщини-України і найбільшою мрією її було побачити її та втішатися її свободою.

Похорон Лідії Шишманової відбувся в столиці Болгарії в Софії. У старій церкві св. Софії при досить численній участи приятелів, офіціяльних осіб, міністрів та представників чужих держав відбулася заупокійна літургія, а потім і сам похорон на софійськім цвинтарі в родинній гробниці Шишманових.

Як у церкві, так і на цвинтарі виступало з промовами багато болгарських діячів. Від українців попрощав в останню дорогу Лідію Драгоманову інж. В. Филонович.

В. Ф.

—o—

По широкому світі.

Італія святкуватиме 9. травня перші роковини оснування імперії великою ревією кольоніяльних військ.

В одній японській металюрґічній фабриці застрайкувало 1000 робітників, домагаючися підвишки платень та визнання їхнього синдикату.

Американський союз ґірників домагається, щоб усунути голову американської федерації праці Ґріна „за те, що зрадив засади й ідеали людей праці".

Фінляндський міністр війни опрацював проект закону, на основі якого на випадок війни журналісти перейдуть до військової інформаційної служби.

Конференція балканської антанти почалася вчора в Атенах.

Совітське командування рішило забрати більшу частину військ з фінляндського кордону.

Британський амбасадор в Андаї та консуль у Пальмі запротестували проти того, що національні літаки збомбардували два торпедовці.

Совітсько-фінські торговельні переговори про поширення товарообміну почнуться небавом.

Перший виступ нового українського хору в Берліні.

Заходами поодиноких українців у Берліні, при активній підтримці Спілки Українців у Німеччині, повстав на початку цього року в Берліні український народній хор під орудою **Олександра Кизими**. Організаційну частину перебрав на себе українець з Галичини Михайло Доскоч спільно з киянином Володимиром Духовичем. Після багатьох проб у домівці „Живої Спілки" новий хор (у неповному складі) брав участь у святочних сходинах Спілки з нагоди роковин 22. січня. Перед тижнем у „Національ-Гоф" відбулася перша велика проба на зборах відомої німецької організації „Сила в радости".

У неділю, 14. лютого „Сила в радости" запросила хор О. Кизими виступити у поранку в одній з найбільших берлінських саль „Вінтерґартен". Цей виступ пройшов з найбільшим успіхом. Понад 2.000 слухачів оваційно вітали українок та українців у їх барвних народніх строях уже на самому початку співу. „Реве та стогне...", „Ой летіла горлиця...", „Ой там за горою...", „Ой щож там за шум учинився...", „Дала мені мати корову..." та „Кину кужіль..." настільки захопили слухачів, що хор мусів багато разів зявлятись на сцені у відповідь на бурхливі оплески. Підчас останньої пісні п. Зарецький виконав дуже майстерно „гопака".

Виступ хору на сцені „Вінтерґартен" є початком довшої його поїздки по ріжних містах Німеччини.

Інцидент на москвофільському зїзді.

На зїзд москвофільської „Русской Селянской Организації", що відбувався в суботу у Львові, прийшов гурт українських робітників, щоби запротестувати проти деструктивної праці москвофілів. Прийшло до сутички, опісля робітники відспівали „Ще не вмерла". Поліція притримала робітників: Шияна, Садового, Баричка, Максимова, Павлика й Іванусу, списала протокол, опісля пустила їх на волю.

—o—

Найліпше обезпечення.

Іван Рак приїхав з Америки. Повелося йому, має заняття, тяжко працює, але відповідно заробляє на утримання. Оповідає знайомим направо і наліво чудачуда в американському стилі, підмальовуючи дещо, час від часу.

— У нас бізнес — каже — це не щобудь. Гріш — це не лише час, це право. Слухайте!: в Шікаго входить до крамниці багатий купець, вибирає собі велику коробку з цигарами. З цією орудкою біжить до товариства обезпечень і асекурує свої цигари від вогню. За тиждень, як уже викурив усі цигари — голоситься в товаристві обезпечень і жадає, щоб йому виплатили полісу. Стрічається — річ ясна — з відмовою. Отже починає проти товариства процес; суд признає йому слушність і засуджує товариство на виплату купцеві повної суми обезпеченевої поліси.

— Не хотів би я бути на місці американських обезпеченевих товариств — втручується приятель Івана, добродій К-вч.

— Чекай, братіку, це ще не кінець! Що-ж дієтьcя? По кількох днях цей купець дістає повідомлення до суду на розправу: обезпеченеве товариство оскаржить його за злісний підпал обезпеченої речі! Право є правом! Купця засудили на 2 роки тюрми! Ну, і як це вам подобається?

— Мені це зовсім не подобається, якщо лише те, що оповідаєш — ти не перебоpщив — відповів добродій К-вч. — Щоб ти таки знав, що це мені зовсім не імпонує. Оповім тобі навіть іншу історію. Чи тямиш Влодка С., того чесного Володка, якому доля наробила так багато збитків?

— А як-же, я собі пригадую... Що з ним дієтьcя?

— От що, клепав Володя біду досить довго, аж спромігся на відвагу. Купив колись пів льоса на державну льотерію. Говорили йому, що він зі своїм „пехом" програє на змінь. Він нічого, завзявся й грає. В першій клясі — нічого, у другій — нічого, в третій — те саме, аж тут гоп! — в четвертій виграв половинку від сто тисяч!

— Я дуже тішуся! Дай йому Боже!

— Підожди! Це ще не кінець. Заложив собі Володко за виграні гроші комісове бюро, працював за трьох й доробився. Тепер поширив інтерес і дає в себе працю кільканадцяти особам. Та що біда навчила його розуму, а виграна вдячности, отже всім своїм співробітникам дає до кожної кляси на купно чвертки льотерійного льосу. Це — каже кожного разу — найліпше обезпечення на життя. Хто нич не виграє, цей може завтра виграти!

НОВИНКИ.

— **Маґазин постелі Р. Джала, Львів, Хорунщини 5 (побіч кіна „Апольо") поручає ковдри, матраци, постелеве білля і ін.** Переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. 1799 89-100

— **Ревізія в Комітеті допомоги безробітним при Т-ві „Сила".** Нас повідомляють, що у вівторок 16. ц. м. відбулася між год. 10—12. вполудне поліційна ревізія в Комітеті допомоги безробітним, що міститься при українськім робітничім Т-ві „Сила" у Львові. Функціонарі поліції переглянули точно все діловодство і книги згаданого Комітету і забрали з собою до комісаріяту на дальше переслухання п. Петречка.

— **Іменування в судівництві.** Міністр справедливости Грабовський підписав нову листу іменувань у судівництві.

— **До відома гімназійних учнів.** Повідомляють нас, що латинська граматика появиться в книгарнях тиждень пізніше, як було заповіджене, з причини недуги автора, д-ра І. Любомировича.

— **В память Леона Васілевського** відбудеться в Інституті дослідів національних справ у Варшаві в суботу, 20. ц. м. (Ал. Уяздовські ч. 1. II.) академія, на якій м. ін. директор Українського Наукового Інституту, п. Олександер Лотоцький виголосить промову на тему „Леон Васілевський про українську справу". Початок год. 9. веч.

— **„Гуцульська республика".** Під таким наголовком містить Вацлав Мали в праському соц.-дем. часописі вже другий тиждень як продовження довгу публікацію про події в Мармарощині та звязки і змагання закарпатських гуцулів до злуки з ЗУНР. Наводить там автор багато відомих і невідомих подій та осіб, пише досить вірно і

майже безсторонно. Як видно, це буде одна з най кращих праць, що подають історію подій того часу на Мармарощині. Більша частина наведених гам осіб живе до нині на Закарпатті — **Яр. Олексенко.**

— **В Українськім Лікарськім Т-ві** чергові сходини членів у пятницю дня 19. лютого ц. р. в год. 7. вечором. На сходинах виголосить д-р С. Парфанович відчит на тему: „XXI. міжнародний протиалькогольний Зїзд у Варшаві".

— **Урухомили тартак.** Після довшої перерви урухомили паровий тартак М. Шехтера у Климці біля Сколього. Покищо в тартаку знайшло роботу 30 робітників.

— **Зміни в проєкті устрою адвокатури.** Як повідомляють із Варшави, міністерство справедливости ввело деякі зміни в проєкті закону про організацію адвокатури, який виладила головна адвокатська рада. М. ін. час аплікації буде тревати 5 не 7 літ, з того 3 роки в судівництві Вчинки, за які адвокати відповідають перед дисциплінарним судом, є двоякі: провини і проступки. Перенесення адвокатів залежні від рішення адвокатських палат.

— **Процес 6 комуністів.** Перед судом присяжних у Львові станули: Петро Кмет, Давид Гутерман, Ян Тишик, Пінкас Барг, Яків Картнер і Йосиф Сава, яким закинено комуністичну діяльність і кольпортажу протидержавних друків. Кмета арештовано в серпні м. р. у Чорткові з кількасот примірниками комуністичних брошур, привезених зі Львова, а його товаришів за те, що їх кольпортували.

— **Болгари в Україні.** Болгарський щоденник „Миръ" (Софія, 5. II.) в замітці „Болгари в Україні" передрукував з час. „Добруджански Гласъ" інформацію про болгар-кольоністів, що вже 250 років проживають в Україні. Там-же подано уривки з листа одного з тих болгар — письменника Фуклева, автора роману „Скрівавлена земля".

— **Дикий напад на священника.** Як довідується „Хвиля", між о. Савою з Гусятина і тамошнім мешканцем Миколою Котуцьким дійшло до суперечки, причому Котуцький вдарив його двічі в лице. Щоби відсахнутись від напасника, священик відійшов чимскорше, одначе по дорозі помер нагло на удар серця.

— **Краєва хроніка.** В Самборі відобрав собі життя 17-літній учень VII. кл. гімн. Владислав Ковак, що терпів від довшого часу на нервовий розстрій. — З керниці Мик. Мучмака в Заднишівці скалатського повіту добули тіло незнаного, коло 30-літнього мужчини, що переходив попереднього дня крізь село. Здогадуються, що він хотів напитися води, але поховзнувшись, впав до керниці і втопився. — Біля села Корнин рівенського повіту знайшли у снігу тіло Марії Козорець, що згинула ще перед двома тижнями, засипана сніговією.

— **Вбили німецького кольоніста.** Перед карним трибуналом у Львові ведеться розправа проти Евгена Микальчука і Михайла Самотія, парубків із Мервиці пов. Жовква, за те, що у вересні м. р. застрілили у сусіднім селі Візенберзі Мартина Гроса, сина місцевого німецького кольоніста.

— **Жахлива родинна драма** розігралася в селі Семянівці під Львовом. 26-літній Станислав Войтович, син заможного господаря, хотів женитися з вибраною дівчиною, але зустрівся з опором батька. Після палкої суперечки син хотів ударити батька, одначе не допустила до того мати, що випхала сина за двері. Тоді він, думаючи, що під дверима в кімнаті стоїть батько, добув із кишені револьвер і стрілив крізь двері. Замісць батька, куля поцілила маму, ранячи її в руку. Войтовичева крикнула з болю, а тоді син переконавшись, що ранив маму, стрілив собі в голову і впав неживий. Його тіло відставили до трупарні.

— **Багата жебрачка.** В Заставні на Буковині померла недавно жебрачка, Зейда Тавбман, що від 20 років жила з милостині. Після її смерти знайшли в її мешканні серед лахміття 130.000 леїв готівкою, щадничу книжку на 90 тисяч і дорогоцінности вартости 40.000 леїв.

Московський уряд і комінтерн.

Консервативний посол Ремсей звернув у интерпеляції увагу на те, що уряд СССР фінансує діяльність Комінтерну проти В. Британії і запитав, чи британський уряд думає проти того запротестувати. Льорд Крейбурн відповів, що він собі то зясовує та що льондонський уряд вже кілька разів звертав на це увагу московського, який скидає зі себе відповідальність за діяльність Комінтерну. Британський уряд не приняв до відома того вияснення і заявив, що все протестуватиме у Москві проти комуністичної діяльности у В. Британії.

ДИМІСІЯ ШЕБИ.

Як повідомляє Авас, Шеба повідомив румунський уряд, що він попросив у чеського уряду димісії зі становища посла в Букарешті. Як відомо, Шеба викликав велике обурення книжкою „Росія і Мала Антанта".

Як подає „Моравсько-слезки Денік", Шебу заіменують послом у Анкарі.

—o—

Ґерінґ у Варшаві.

Нині рано приїхав до Варшави мін. Герман Ґерінґ з державним секретарем Кернером та адютантом Менте і Шернінґом на лови у Біловежі.

Візита королівських гостей.

Приїзд княжої пари до Криниці початково викликав в европейській пресі здивування. Ця преса не могла зрозуміти, що князі не вибрали на пошлюбний місяць ані Швайцарії, ані атлянтійських озер, ані Рівієри, ані Тиролю, ані ніякого екзотичного острову, лише мало відому в Европі Криницю.

Після першого здивування раптово зацікавилися Криницею і взагалі живими у Польщі, красою ґір, умовинами зимового спорту у нас і т. п. Один понад другого стверджує, що до Польщі варто приїхати, бо є в ній що бачити.

Чужинці, як звичайно в невідомім собі краю, цікавляться всім і усе хочуть пізнати. І тут варт записати таке мале явище. Польська державна льотерія стала для них незвичайно сильною атракцією. До колектур почали приходити щораз частіше люди, які домагались льосів у мовах французькій, італійській, англійській.

І тому успіхові нової льотерії у чужинців не маємо чого дивуватись, тому, що в тридцятьвосьмій льотерії введено знову цілий ряд корисних для грачів новин. Згідно з бажанням багатьох грачів, які воліють менше виграти, але воліють мати більші шанси вигри, зменшено скількість вигр найбільших, а збільшено скількість вигр більших і середніх. Устійнили новий тип вигр по 75 тисяч і по 30 тисяч. Ввели дві постійні денні вигри. Для прихильників засади „все або нішо" залишено в кожній клясі головні вигри по 100 тисяч і в четвертій клясі побіч сто тисяч — міліон.

Тягнення першої кляси цієї льотерії починається 18. лютого і триває пять днів.

—o—

— **Румунські леґіонарі в Еспанії.** До Румунії привезли тіла сімох румунських леґіонарів, що поїхали до Еспанії й там погибли на военному фронті в бою з большевиками. Їх поховали в Букарешті з великою парадою.

— **Стратили трьох комуністів.** В Берліні виконано три смертні присуди за державну зраду. Один із засуджених був на службі комінтерну.

— **Як пють у Румунії.** За офіціяльною статистикою випили в Румунії минулого року 335 міліонів літрів вина, 60 міліонів літрів пива і 10 міліонів літрів горівки.

— **Найменший годинник на світі.** Швайцарський уряд жертвував княгині Юліянні як вінчальний дарунок годинник на руку. Це маленький люксусовий годинник марки „Омеґа", архитвір швайцарського годинникарського мистецтва. Він зроблений з чистої плятини, висаджуваний брилянтами і шафірами. Годинник має найменший механізм, який взагалі істнує. Має 6.5 мм. ширини, 2.7 висоти і важить 2.13 грамів.

— **Дивогляд.** В румунській громаді Ментії над Дунаєм жінка Анастазія Кинжу породила потвору жіночого полу, що мала дві голови і чотири руки та ноги. Потвора померла незабаром.

— **Жінка бандиткою.** В Ню Йорку арештували 24-літню Норму Паркер, що була пострахом барів і ресторанів на периферіях міста. Бандитка підходила звичайно з револьвером у руці до касієра і веліла видати собі всі гроші. Зловили її завдяки одному гостеві, який зловив її за руки, коли вона грозила касієрові револьвером.

— **Уневажнене подружжя.** Данський король Христіян X. на бажання кн. Ерика уневажнив його подружжя. Бувша жінка кн. Ерика перестала належати до королівської родини і втратила титул Величества та княжни Розенберґ.

— **Нехай живе яфська помаранча!** каже знавець. Яфські помаранчі є знамениті! Я їх консумую при кожній їжі та тоді, коли маю спрагу, або хочу відсвіжитися. Але це мусять бути рішуче яфські помаранчі, бо яфські є найбільш соковиті і найсолодші.

— **Статистика простуди?** Ні, такої статистики нема. Одначе наскільки булаб можливість обчислити, скільки людей і як часто западає впродовж літ на легені або тисячі припадки простуди, то не хотілось би вірити, що така величезна скількість годин життя пропадає для праці. Після такої статистики напевно кожний повинен задуматись, чи таки варто протиділати наслідкам простуди, тимбільше, що сучасній людині приходить це так легко. Коли маємо такий добрий засіб як оригінальну Аспірину „Баєр", можемо не боятись наслідків простуди.

З театру.

Великий Театр: „ЖИТТЯ СНОМ", на 3 дії Кальдерона.

Якби виставили нам нині песу якогось сучасного еспанського драматурґа — дуже національного, то й з неї нелегко булоб нам зрозуміти багато дечого, що звязане із національною вдачею еспанців. „Життя сном" — дуже характеристична, хоч і зовсім оригінальна песа Кальдерона зперед 300 літ. Характеристична вона тим, що її основою є найбільше улюблена проблема Кальдерона: лицарської чести та обовязку супроти володаря. Оригінальна вона думкою, яку ґеніяльно використав один із обновників сучасного театру Піранделі — про ледви замітну межу між дійсністю і світом уяви.

Дарма, що дія цієї песи відбувається в Польщі — все тут еспанське. Польща взята як тло зовсім так само, як нині деякі автори підшукують собі для ефектовного сюжету далеку екзотичну країну. Недурно польський король зветься Василь, а один з його найближчих кревняків є московським князем. Глядач не може зрозуміти великої саможертви короля, що вязнить роками свого сина, скованого ланцюгами тільки тому, що зорі при народинах сина сказали лиховісну ворожбу. Кілька дієвих осіб змагається між обовязком і любовю з такою дикою метушливістю, що ті самі конфлікти, які знаємо із сучасника Кальдерона — Шекспіра, запаморочують нас своїм патосом.

„Життя сном" — повне патосу і дикої поезії, з кількома могутніми сценами. Воно цікаве для знавців літератури, щоб перевірили, як виглядає на сцені те, що вони знають із книжки. Песа має прегарну обстанову і у зразковому перекладі Е. Боє. **м. р.**

Княжий „Дар Просвіті" — це фонд для всенаціональних виховних змагань. Не жаліймо жертв на „Дар Просвіті".

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „НЕПЕРЕМОЖНИЙ.

Фільма належить безперечно до касових, таких, на які публика ходить. Сесіль Б. де Міль, що любить монументальні полотна з великою масою людей та баталії, тут вивів романтичну історію геройських лицарів „Дикого Заходу", які в добі боротьби вашинґтонівських зорганізованих військ із напів дикими племенами індіян, віддали владі неоцінену прислугу. Напади сіюксів, геройська боротьба відділу війська, який везе муніцію, тема не нова та в інсценізації Сесіль Б. де Мілля набирає окремої сили й розмаху. Щоправда, індіяни не такі, яких ми знаємо із по-

вістей К. Мая, Купера чи інших поетів „Дикого Заходу" тихі, обережні та мстиві „червоношкірі джентельмени", але це вже таємниця режисера, чому відділ індіян йде на стежу за ворогом із вереском, наче стадо диких малп. Імя Ґері Купера, головного актора, дає запоруку довшого успіху фільми, яка йде вперше у Польщі.

Останні вісти.

ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

На нинішньому пленарному засіданні сойму відчитали відповідь президента Найвищої Контрольної Палати на заміти пос. Германовіча. Після першого читання відіслали до правничої комісії законопроект про Найвищий Адміністраційний Трибунал і до комісії закордонних справ законопроект про ратифікацію конвенції з 1935 р. про повітреплави.

Опісля почалася дискусія над буджетом міністерства справедливости. Реферат виголосив пос. Сьода. В дискусії забрали голос посли: Хелміцький, о, Любельський, Волянський та Гиля.

У сенатській комісії

міністр промислу і торговлі Роман виголосив промову, присвячену головно морським справам.

МІНІСТР ОСВІТИ БОРОНИТЬ МОВНИЙ ЗАКОН.

Минулого тижня буджетова комісія сенату радила над буджетом міністерства освіти. Підчас нарад промовляв міністр освіти Свентославський, який у відповідь на промову сен. В. Децикевича підкреслив, що „мовний закон Ґрабського не є заявою, але суттєвим змаганням уряду. Хочемо, щоб українська молодь виховувалася спільно з польською молодою на тих самих основах. До цього завжди будемо змагати" — закінчив міністр.

Словом — для мін. Свентославського мовний закон Ґрабського є вершком політичної мудрости.

КОМУНІСТ НЕ МОЖЕ БУТИ ШВАЙЦАРСЬКИМ УРЯДОВЦЕМ.

Швайцарська федеральна рада поширила постанову з 1932 року про виключення комуністів з державної адміністрації. До організацій, яких члени не можуть бути державними урядовцями, зараховано тепер ще товариство приятелів С.С.С.Р., Міжнародню робітничу поміч, Міжнародню червону поміч, Союз пролетарських вільнодумців, Пролетарських есперантистів, Секцію інтернаціоналу професійних спілок та секцію червоного міжнародного спорту.

—о—

ПРОСФОРИ.

ПРОСФОРА НА ВУЛЬЦІ.

Заходом комітету будови Народнього Дому на Вульці відбулась у неділю 14. ц. м. просфора в чит. „Просвіти" на Вульці при вул. Собінського ч. 24, яку виповнили вщерть члени читальні з родинами та запрошені гості. Просфору поблагословив о. кан. Дзерович, привитав приявних та висловив комітетові будови „Народнього Дому" побажання якнайкращих успіхів. Опісля промовляв голова комітету будови інж. Яцишин, який передав Виділові чит. „Просвіти" контракт купна будівельної площі під Народній Дім на Вульці за 3.000 зол. Одночасно висловив надію, що до трьох літ Народній Дім збудують. З черги голова чит. „Просвіти" п. Химка подякував голові комітету будови і візвав громадянство цієї дільниці до збільшеної активности. Після того інсп. Н. Т. Рудницький говорив про співпрацю „Просвіти" та кооперації. Промови переплітував студентський хор відспіванням колядок та народніх пісень. Мила товариська гутірка і забава затягнулася до пізнього вечора.

—о—

✝ Посмертні згадки.

В суботу 13. ц. м. померла у Станиславові Олена з Садовських Бойцунова, дружина професора муж. держ. гімназії. В. Ій П!

Повитаймо Ювилятку-Просвіту в 69-ті роковини її успішної праці! Шлім пожертви на „Дар Просвіті"!

Гострий виступ Польського Радія проти Совітів.

Вчора, у вівторок, в год. 18. Польське Радіо надало на всі польські стації відчит варшавського журналіста Ришарда Враґи на тему „Джерела протисовітської акції". У відчиті згадувалось про ріжні моменти дипльоматичної акції Совітів, широкому загалові невідомі. Відчит був утриманий у незвичайно різкому тоні. Казалося, що на жаль не можна оминути сусідства Совітів, про „наївні і безмежні комбінації" совітської дипльоматії, про небувалу в історії світа мордівню народів, про рай, яким є на ділі пекло і совітську культуру, яка є ганьбою людськости.

Відчит без ніяких обиняків пятнував фальш і блеф та брехні офіціяльних заяв совітського уряду та совітських статистичних публікацій. Прелеґент заявляв, що сама Москва змушує Польщу до акції проти заливу фальшивої совітської пропаганди.

В останній частині відчиту демаскувалось ріжні подробиці останніх московських процесів.

Коли взяти під увагу, що недавно офіціяльні польські часописи і тимбільше радіо було надзвичайно обережне і делікатне при обговорюванні совітських справ, то цей останній виступ своїм тоном і змістом без прецеденсу є дуже знаменним показчиком польсько-совітських відносин.

Куховарська книжка.

Перед одною з львівських книгарень заїхало цими днями елеґантне авто, з якого вийшов старший пан, і ввійшовши до книгарні, зажадав куховарської книжки.

Переглянувши кілька видавництв, клієнт не міг рішитися, хоча ціни були від кількох до кільканадцяти золотих за примірник. На розпуку книгаря здавалося, що трансакція розібється, коли нечайно молодий мужчина, переглядаючи одно з цього роду видавництв, крикнув „Ту беру"!, не питаючи за ціну, казав собі її запакувати.

Книгар був дуже врадуваний, але настільки був хитрий, що спитав клієнта про причину саме цього, а не іншого видавництва.

— Це дуже ясне — відповів клієнт. Переглядаючи обіди на місяць лютий помітив я під датою 18.го малу заввагу: „Прошу памятати зі перший день тягнення 38. Державної Льотерії". А моя жінка є така розсіяна... що хто знає, чи через це не втратили ми вже кількадесять тисячів золотих.

Книгар проводив клієнта до дверей і затер руки.

Дописи.

ЛЬВІВ.

Вечір колядок і щедрівок у Т-ві українських робітниць „Будучність" при церкві св. Юра. Закінчився вже час різдвяних колядок. З цієї то нагоди влаштовано 15. п. м. в Т-ві „Будучність" при церкві св. Юра „Вечір колядок і щедрівок". Низку колядок та щедрівок мав відспівати молоденький, щойно на початку свого розвитку хор секції пань провідниць дитячих садків. Саля Т-ва виповнена була по береги цікавими, які поспішили послухати хору, що його знають уже декто із його виступів по церквах в різдвяному часі. І дійсно розпочався „Вечір" відспіванням поважної колядки „Видить Бог", а відтак поплили одна за одною колядки та щедрівки, майстерно виведені молоденьким хором під диригентурою п. Дарії Лотоцької. Вязанку щедрівок попередив короткий та ясний реферат про походження колядок і щедрівок. Прелеґентка, голова секції провідниць, закінчила реферат підчеркненням величі наших українських різдвяних звичаїв та колядок і завізвала присутню молодь до піддержування та плекання оцих своєрідних традицій. Слід згадати, що мило відбивав, крім самого виведення хорових точок, теж і скромний однаковий стрій пань (вишивані блюзочки), що було добрим прикладом членкам вище згаданого Т-ва українських робітниць. Із щирим вдоволенням розійшлись присутні домів. П.-р.

ТЕРНОПІЛЬ.

Гостина театру „Заграва" в Тернополі. Незатерте враження залишив театр „Заграва" в нашому місті виставою „Камо грядеши? Вертаючись з виступів у поблизькій околиці, виступив театр удруге з „Муравлями". Кожному відома муравлина праця українського артиста у здобуванні засобів на прожиток та в здобуванні глядача. Одначе годі цією пєсою здобути глядача, бо понад усі цінні думки ця пєса не має впливу на глядача ні не приковує його уваги.

Важна купецька станиця в Тернополі. Від довгого часу місцеве українське купецтво та з поблизької околиці відчувало недостачу гуртівні споживчих товарів. Тому з великим вдоволенням привитало воно щасливий почин п. Володимира Трача і п. Дзюбанівського, що в таких тяжких часах відкрили гуртівню споживчих товарів при вул. Руській ч. 13 (біля церкви). Хай же тепер кожний дрібний український купець полагодує свої закупи тільки в українській гуртівні!

Аматорський гурток при гімназії Р. Ш. в Тернополі відіграв 7. лютого ц. р. в салі „Міщанського Братства" фантастичну драму Лесі Українки „Лісова пісня". Аматори під проводом режисерки проф. Марії Левицької вивязалися д. добре зі свого завдання. Гарні декорації виконала б. учениця гімназії п. Посполіта. Публики доволі багато. З виконавців варто назвати головних: Заворотюка (Лукаш), Гребенюківну (Мавка) і Воноса (дядько Лев), хоч і всі інші грали бездоганно. Тому режисерці проф. Левицькій і всім виконавцям належиться повне признання за виведення цього нелегкого твору.

Спорт.

ПІНҐ-ПОНҐ У СТАНИСЛАВОВІ.

Пролом — Стшелец Ґурна 5:0. Відплатні змагання за мист. Б-кл. покінчилися знову вповні заслуженою перемогою Пролому, що хоч грав доволі слабо, то всеж таки легко розправився із слабим противником. Пролом має ще розіграти троє змагань, а по здобутті мистецтва буде грати за вхід до А-кл. із мистцем Товмача.

З життя гімн. молоді. В пінґ-понґових змаганнях за мистецтво муж. гімназії перше місце зовсім несподівано здобув Мартинець. За ним умістились такі ліпші від нього, як Бих, Олесницький Юр., Радзивил чи хочби оба Припхани. Б. Л.

МИСТЕЦТВА У ШАМОНІ.

Сляльом. Мистецтво добув французький лещетар Алє, який у загальній альп. комбінації заняв 1 місце. Польські змагуни добули в сляльомі 21 і 22 місце. В загальній клясифікації альпейської комбінації поляки здобули 18 і 19 місце. В сляльомі жінок перші три місця заняли німецькі змагунки. Перша: Хрістль Кранц.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Речинці змагань Руси 28. II. С. К. Находь — Русь, 7. III. Русь — Жіденіце, 14. III. Вікторія Пільзно — Русь, 21. III. Русь — Славія Прага, 4. IV. Простейов — Русь, 11. IV. Вікторія Жіжков — Русь, 18. IV. Русь — СК. Пільзно. 25. IV. Русь — Моравська Славія (Брно). 2. V. Русь — Кладно. 16. V. Братислава — Русь; 30. V. Русь — Спарта (Прага).

Мадярська ліґа: Гунгарія — Будаї 1:1; ФТЦ — Керілет 5:0; Фебус — Будафок 4:1; Електромош — Кішпешт 3:0; Бочкай — Уйпешт 4:2; Галадаш — Шеґед 2:2.

КОМУНІКАТ СПОРТ. Т-ВА „УКРАЇНА" У ЛЬВОВІ.

Подаємо до відома, що секція копаного мяча приймає зголошення нових копунів.

Відновлена секція боксерська приймає зголошення заавансованих змагунів, як також новиків, охочих вправляти цей спорт.

Зголошення приймаємо щодня від год. 18. до 20.-ої у секретаріяті Т-ва, вул. Льва Сапіги ч. 49.

Секретаріят.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ТРУСКАВЕЦЬ:
17. II. Шаріка.
18. II. Чорногора в огні (Довбуш).

Український Театр „Заграва"

ЧОРТКІВ:
17. II. Муравлі.

Великий Театр:

Середа, 17. II. год. 7.30 веч. „Кохання до митної оплати". Закуплена вистава. Купони „Або" неважні.
Четвер, 18. II. год. 8. веч. опера „Паяци" і „Кавалерія Рустікана".
Пятниця, 19. II. год. 7.30 веч. „Життя це сон".
Субота, 20. II. год. 8. веч. опера „Жидівка".

Кіна.

АПОЛЬО: „Пані міністер танцює"
АТЛЯНТИК: „Королева джунглів".
ВАНДА: „Червоний султан" і „Я в сьомім небі".
ГРАЖИНА: „Пан із мільйонами".
ЕВРОПА: „Рай жінок".
КАСІНО: „Непереможний" з Ґейрі Купером.
КОЛІСЕЙ: „Небезпечний флірт", „Навіщо працювати" з Фліпом і Флапом.
КОПЕРНИК: „Матура".
МАРУСЕНЬКА: „Адміралів син" і вечірня фантазія Ак. Меца.

МЕТРО: „Роз-Марі“.
МІРАЖ: „Маю 19 літ“, „Осудженець“.
МУЗА: „Оссі“ та Пластична фільма.
ПАКС: „Хрестоносні походи“.
ПАЛЯС: „Соловейко з Відня“ з Мартою Еґерт.
ПАН: „Я невинний“ та Фліп і Флап.
РАЙ: „Вальс над Невою“.
СВІТ: „Вальс над Невою“.
СТИЛЕВЕ: „Останній могікани“ і ревія.
ТОН: „Прапор“.
УТІХА: „Справа 444“ і ревія.
ХИМЕРА: „Нинішні часи“ з Чарлі Чапліном.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Нюйорк“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 17. лютого 1937.

Берлін (857) 9.45 Різні оповідання, 14.15 Легка музика, 19.20 Сопран, барит., скр., 20.45, 21.00 Вагнерівський концерт. **Білгород (437)** 19.50, 20.00 Нар. пісні, 20.30 21.00 Гумор. **Братислава** (299) 19.20 Словацькі нар. пісні. **Будапешт** (550) 12.05 Орх. концерт, 13.30 Вокальний концерт, 17.00 Сальон. музика, 20.45, 21.00 Форт. рesітaль Карля Зекін. **Відень** (507) 13.10 Розр. концерт, 15.15 Авд. для дітей, 17.15 Чеські нар. пісні, 17.35 Форт. реcітaль, 19.30, 20.00 Концерт бажань, 21.00, 22.00 Концерт фільг. орх. **Дайтшляндзендер** (1751) 10.30 Авд. для дітей, 14.00, 16.00 Музика, 20.10, 21.00 Форт. реcітaль, 22.30 Нічна музика. **Міляно** (369) 17.15 Вокальний концерт або камер. музика, 19.00, 10.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Дженерве делі Альмієрі“ оп. Фераґаля. **Мінхен** (405) 12.00, 13.15 Розр. концерт, 16.10 Весела авдиція, 16.30 Концерт солістів, 18.00 Розр. концерт, 19.00 Концерт фільг. орх., 22.30 Форт. реcітaль. **Прага** (470) 19.30, 20.00, 21.00 „Цілунок“ оп. Сметани“. **Радіо Парі** (1648) 12.00, 14.30 Концерт симф. музики, 14.15, 18.45 Спів, реcітaль, 17.30, 21.00 Форт. реcітaль, 21.30, 22.00 23.00 „Король Едип“ авд. з муз. Басілa. **Рим** (421) 17.15 Танк. музика, 19.45 Розр. музика, 20.40, 21.00 Комедія, 22.00 Скрипк. реcітaль.

Четвер, 18. лютого 1937.

Берлін (857) 14.15 Розр. музика, 16.30 Авдиція з діточих пісень, 17.00 Сучасна музика, 19.15 Форт. соната ф-моль Бетовена. **Білгород** (437) 18.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Різдво Христове“ орат. Баха. **Братислава** (299) 19.25 Танк. рефрени, форт., спів. **Будапешт** (550) 12.05 Сальон. музика, 13.30, 14.00 Спів, 22.30 Циг. музика. **Відень** (507) 12.00, 13.10 Орх. концерт, 13.45 Спів, 15.20 Авд. для дітей, 15.40 Авд. для молоді, 18.10 Скрипка, 19.30 Муз. гумореска, 20.10 21.00 „Король Генрих VIII“ драма Шекспіра, 22.25 Муз. вечір. **Дайтшляндзендер** (1571) 10.00 Нар. пісні, 14.00, 16.00 Музика, 20.15 Чотири твори Дебісія. **Кошиці** (259) 13.30, 18.00 Для Закарпаття. **Ляйпціґ** (382) 19.00, 20.00, 21.00 „Кармен“ оп. Бізета. **Міляно** (369) 17.15 Вок. концерт, 19.00 Розр. музика, 20.40, 21.00 Комедія. **Мінхен** (405) 12.00 Танк. музика, 13.15 Розр. музика, 16.30 Концерт солістів, 18.00 Концерт квартету з Байрайту, 19.50 Військ. орх., 20.10, 21.00 Орх. концерт. **Прага** (470) 16.50 Сольо на флеті, 18.00 Пісні, 18.20 Легка музика. **Радіо Парі** (1648) 12.00 13.15, 14.00 Симф. музика, 14.15, 21.00 Спів, 16.00 Літер. авд., 16.30 Трансм. зі Сорбони, 17.30, 18.00 „Ле жандеро де м-р Поаріє“ ком. Оґієра, 21.45 Камер. музика. **Рим** (421) 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 Вечір опер: „Зузаннина тайна“ оп. Вольф-Ферарія, „Ля Фаволь з ді Орфео“ оп. Каселія, „Ль Усіньоло“ оп. Стравінського. **Франкфурт** (251) 24.00 „Лучія з Ламермуру“ оп. Доніцетія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 17. лютого 1937.

6.30 Раннішня авдиція, 7.25 Програма на днині, 7.30 Троки інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для шкіл: Добридень, Прошу, Дякую; Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Розривковий концерт у вик. сальон. трія, 12.40 Полудневий денник, 12.50 Приладжування мяса дома, 14.30 Веселі пісеньки з гр. пл., 15.00 Господарські вістки, 15.15 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Легка музика з гр. пл., 15.45 Технічна скринька, 15.55 Легка музика з гр. пл., 16.00 Програма на завтра, 16.05 Легка музика з гр. пл., 16.10 Коли великі люди були малі: Тома Едісон, 16.25 Концерт солістів: Марія Кавче спів; Олена Зарицька скрипка; фортепіян, 17.00 Положення на Балтику в 1920 р. і нині, 17.15 Брамс: Фортепіяновий квартет А-дур оп. 26, 17.50 Хрещення Литви (у 550 роковини), 18.05 Про гокей на леду, 18.15 Загальні спортові вістки, 18.20 Оперові фантазії, з гр. пл., 18.40 Загальна скринька, 18.50 Хліборобська торговля, 19.00 Сусід із Пікелишок, оповідання Мельх. Ванькович, 19.20 Життя у каварні (саля, буфет, гардероба, кухня), 19.40 Шубертівський вечір, хор солістів, Герґардт-Желіська спів, форт., 20.20 „Спільна платформа“ скеч, 20.35 Хвилина бюра студій, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Оповідання про Шопена: Серед своїх на чужині; фортепіян, 21.45 Моцарт: Дівертісмап ч. 17 д-дур на смичк. квартет і два вальдгорни, 22.35 Танк. музика у вик. орх.; рефрени; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

Четвер, 18. лютого 1937.

6.30 Раннішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Раннішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Муз. поранок для молоді вселюдних шкіл: орх., солісти, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Дворжак: Симфонія ч. 5. „З нового світа“, гр. пл., 12.50 Хліборобська гутірка, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Орбіс говорить, 15.18 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Кінові органи грають, гр. пл., 15.55 Куток гумору, 16.00 Програма на завтра, 16.05 Данів хор. гр. пл., 16.20 Хвилина питань, для старших дітей, 16.35 Сплав на Нарві, муз. образок, 17.00 Правні приписи та домашне господарство, 17.15 Плити для знавців; сучасні композитори, 17.50 Про кілька книжок із царини природи, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Сніговий комунікат, 18.30 Спортові вістки, 18.20 Концерт хорів, із гр. пл., у програмі **Леонтович: Колядка у вик. українського хору**, 18.35 Фальшивий пророк (Фр. Ніцше), 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Зловіщий портрет“, 19.30 Концерт орх., муж. хор, 20.30 У подільській країні шляхотного каменя, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Юл. Вертгайм: скрипка, форт., спів, 22.00 Легка музика, 22.30 Концерт легкої музики у вик. орх.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельги бельг. 89.38 88.95, Долари американські 5.28·75, — долари канад. 5.28.50—5.26.00, Фльорени, гол. 288.80—287.10, Франки фр. 24.68—23.54, Франки швайцарські 120·90—120.10, Фунти англ. 25.95—25·79, Ґульдени данц. 100.20—99·80. Корони ч. 115.48-115.00. Кор. дан. 115.85—115.05, Кор. норв. 130.33—129.35, Корони шв. 133.78—132.80, Ліри італ. 24.00 — 23.40, Марки фінл. 11.46 —11.00, Марки нім. 123·00—119·00, Шил. австр. 94.50—93.50. Марки нім. срібні 132 —128.

Акції.

Банк Польський 108.50, Сила і світло без купону 1925, 1936, Цукор 27·50. Вугіль 18·50, Лільпоп 13.50, Стараховичі 32·25, 32·50, Габербуш 37.00.
Тенденція вдержана.

Папери.

3 поз. інвест. 1. ем. 65.00, 2 серія 86, 5 поз. кон. 54.00, 6 прем. дол. 63.25. прем. дол. 48.25, 48.00, 7 поз. стаб. 447.00 купон 167.25, консол. 51.88, 51.75, 50.00, ост. 49·75 дрібні
Тенденція вдержана.

Збіжжя.

Львів, 16. II.

За 100 кг. льоко вагон Львів:

Пшениця одн. червона	28.25—28.50
Пшениця збор. червона	27.50—27.75
Пшениця одн. біла	28.00—28.25
Пшениця зб. біла	26.25—27.50
Овес шт. I. незадош.	22·25—22.50
Овес шт. I. А легко зад.	21.75—22.00
Овес шт. II. незадош.	21·75—22.25
Овес шт. II. А легко зад.	21.00—21.25
Гречка на жниво	31.00—31.50
Гречка паст.	23.00—24.00
Лен	54.00—55.00
Сім'я конопляне	40·50—41.00
Ріпак озимий	59.00—60·00
Крупи гр.	51.00—52.00
Крупи ячм.	35.00—36.00
Крупи яґл.	41.00—42.00
Пенцак ч. 10.	35.00—36.00
Просо краєве	21.00—21.50
Мука пшен. ст. ґат. I вис.	45.25—45.75
„ „ ґат. I А	44·25—44·75
„ „ ґат. I Б	43·25—43·75
„ „ ґат. I Ц	42.25—42·75
„ „ ґат. I Д	41.25—41·75
„ „ ґат. II А	39.75—40·25
„ „ ґат. II Б	39·25—39·75
„ „ ґат. II Ц	38.50—39.00
„ „ ґат. II Д	37.25—37.75
„ „ ґат. II Е	35.25—35.75
„ „ ґат. II Ґ	31.25—31.75
„ „ ґат. III А	26.00—26.50
„ „ ґат. III Б	24.50—25.00
Мука пшенична паст.	21.50—22.00
Мука пшенич. разова до 95%	30.75—31.00
Мука пшен. жит. вис. 0—30%	37.00—37.50
Мука житна ґат. I. 0—50%	34·50—35·00
Мука житна ґат. I. 0—65%	32.50—33·00
Мука житна ґат. II. 50-65%	25.50—26.00
Мука житна разова 0·95%	27.25—27.50
Мука житна понад 65%	22·00—22.25
Висівки житні	14·25—14.50
Висівки пшен. середні	15.00—15.50

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 16. лютого п. р. кооперативам платить за льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	2.75 зол.
1 кг. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакуван.	2.80 „
1 кг. масла експ. включно з експ. опакув. платить дефінітивно	2.70 „
молоко від 11. I. п. р. . . .	0.16—0.17 „
копа яєць	4·60—4.80 „

Тенденція на масло і молоко сильна а на яйця звишкова.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 16. II. п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої птиці льоко подвіря птахоявсарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., добре умясені, повногруді	1.20 зол.
Індики I. кл., добре умясені, повногруді	1.00 „
Курки молоді I. кл. біло й жовтоніжки від 1.70 кг. вгору	1.05 „
Качки товщеві I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	1.15 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

Подяка.

Прибиті горем по втраті Найдорожчого Мужа, Батька і Дідуся **бл. п. Івана Голейка** складаємо сердечну подяку всім тим, які виявили нам у цім страшнім нещастю так багато прихильности і помочі. В першу чергу дякуємо Вп. проф. д-рові М. Панчишинові та д-рові Макарушці, специяльно д-рові Степанові Коржинському за дбайливу і безнастанну лікарську опіку за ввесь час недуги. Складаємо щиру подяку всім священикам за участь у похоронних обрядах, зокрема Високопреподобному о. крилош. Д. Лопатинському та о. катех. О. Ґорчинському за безкорисний провід і участь у похоронах, відправу панахид і поминального богослуження. Одночасно дякуємо сердечно Вп. П. проф. д-рові І. Раковському, голові Н. Т. Ш. за сердечне і дружнє відношення до Покійного за його життя, а по смерти до нас з найщирішими виявами співчуття та за участь враз з працівниками Н. Т. Ш. у сумних похоронних обрядах. Сердечну подяку складаємо проф. Прокоповичеві-Орленкові та всім членам хору Волоської церкви під його проводом за участь у панахидах і похоронах. Милу несподіванку зробили теж наші студенти, які явилися на похороні зі своїм хором „Бандуристом“ під проводом дир. О. Плешкевича і прегарними звуками жалібних пісень відпровадили тлінні останки Покійного на вічний спочинок. Прийміть за це щиру подяку. Вкінці дякуємо цією дорогою усім Своякам, Приятелям і Знайомим за участь у похоронних обрядах, за зложені і надіслані вияви співчуття.

Дружина, Діти, Зяті і Внуки.

ОПОВІСТКИ.

Повідомляємо, що **п. Федір Ковальчук-Ковальський** з Тлумача пов. Станиславів від 23. I. 1937 р. перестав бути представником В-ва „Українська Загальна Енциклопедія“ в Коломиї і у звязку з тим не має права робити замовлень, чи побирати якінебудь гроші для В-ва. — **В-во Українська Загальна Енцикльопедія.** 278

Звичайні Загальні Збори Товариства Українських Ремісників, Промисловців і Торговців „Зоря“ у Львові відбудуться в неділю дня 28. лютого 1937, в год. 10-ій передпол. у власній домівці при вул. Вірменській ч. 25 із звичайним порядком нарад. — Коли б в год. 10-ій не явилося вимагане статутом число членів, Заг. Збори відбудуться в год. 11-ій, а ухвали їх будуть правосильні без огляду на скількість присутніх. — **Виділ.**

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.